

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, péntek, szeptember 30-án.

269. szám.

Földrengés.

(p—d.) A csillagvizsgálók, akik mostanában itt gyűléseztek közöttünk, nem érezték meg, nem jelezték. De mi mégis úgy éreztük, mintha valami földrengés széle rezzenett volna meg Budapest határait: úgy éreztük, mintha egész sereg ház inogni kezdene.

Pedig csak az történt, hogy egy nagyobb építési vállalkozó fizetési zavarba jutott. És e szép nagy város népe annyira érzékeny, hogy ettől az önmagában kicsi dologtól ilyen rémei támadnak?

Igenis érzékeny; valami aggodalom fogja el a lelkét, mintha az elején lennénk valaminek, mintha az a cég nem egymagában állana, hanem sorozatot akarna megnyitni. Két milliónál több a passzívjuk azoknak az uraknak, intonálásra elég szép pénz. Elég szép pénz arra, hogy megdöböntő módon újra eszünkbe juttassa a kérdést: „Vajjon hány igazi háziura van Budapest városának?”

Annyi bizonyos, hogy sok, rettentően sok, egyre több az olyan palota, amelynek igazi gazdája Bécsben, Berlinben, Frankfurtban, Párisban, Brüsszelben, Amsterdamban él a couponok lenyírásának jövedelmező s nem épen megerősítő foglalkozásából. A ház idegen pénzen épült, jelzálogkölcsonból s a budapesti bank a külföldi rentier-nek adta el a záloglevelet. Ezért oly kevés az igazi háziur Budapest városában.

Fejlődünk, nőtünk roppant arányokban. Kisebbrészt a magunk erejéből, gazdagodásából, nagyobbbrészt a vidék szegénységéből. Aki odahaza nem tud megélni, mind idehuzódott az ország szívébe. Hátha felmelegíti annak forró vére az ő elernyedő tagjait is. S a város terjeszkedett, mert szükség volt rá. De került-fordult s akadtak, akik felfedezték, hogy nem utolsó dolog a város nyújtóztatása akkor sem, ha már kevésbbé van arra szükség. Megszületett az építkezési spekuláció.

S ahogy megszületett, hirtelenében óriássá nőtt.

Telek van bőven, a téglát csak úgy ontják a gyárak és pénz? Nos hát pénz is van a bankokban, amelyek éheseek arra, hogy üzleteket csináljanak. Hogy lesz-e a háznak lakója is? Ki gondolna arra? Mikor erre a kérdésre kellene a felelet, rég a vállalkozó zsebében lesz már az építkezés haszna. Utóvégre van még pénzes ember, aki tud házat vásárolni s van földbirtokos is, aki megterheli földjét, vagy eladja birtokát, hogy Pesten háziurra lehessen.

1896. végeig, tíz év alatt 6094 lakóházat építettek Budapesten 116.568 szobával; beépítettek 1,711,649 négyszögméter területet s beleépítettek e házakba 215·2 millió forintot; az utolsó időkben évenként 25—35 milliót s a legutolsó időkben ez a „tevékenység“ még roppantul fokozódott.

A telek gazdájával hamar megvan

az alku; egy-két hatos ölenkint nem számít, hisz ugyse kap a jó ember egyelőre pénzt, hanem csak második helyen való bekebelezést. Pénzt ő majd akkor lát, ha a vállalkozó felépíti a házat és haszonnal továbbadja, vagy pedig — de ne vágjunk elébe az eseményeknek. Meglévén a telek, a vállalkozó hamarosan összeüt valami építési tervet, lehetőleg ríktó facade-dal, amely imponál, ha még oly izléstelen is. Gondja van a vállalkozónak arra is, hogy tervéből igen szolid építési elvek: vastag falak, kitünő anyag tűnjenek elő. E tervet viszi a bankhoz, tessék arra jelzálogos építési kölcsönt adni, minél többet; ha egy-két hatossal drágább a kölcsön, az itt sem numerál. S a bank ad kölcsönt, minél többet, mert különben a vállalkozó máshová viszi a tervét. A bank a pénzt az építkezés előrehaladása szerint fizeti ki, a fundamentum elkészültekor ennyit, egy-egy emelet felhuzása után amannyit.

Most már meg van a kölcsön, be van kebelezve az új házra első helyen és megindulhat az építkezés. Meg is indul, de nem egészen a tervek szerint, a vállalkozó itt is elcsip valamit, ott is, hogy olcsóbb lehessen a ház. Olcsóbbá is lesz, de nem az az egyetlen hiba, hogy most már kisebb az épület értéke, mint a mihez a bank a maga kölcsönét szabta.

Az a nagyobb hiba, hogy a kölcsönt a vállalkozó nem a házra építi. Ő már előbb is építettett ily módon pa-

Régi krónikák.

Mostanában az őszi versenyekkel kezdődik a saison, akkor húzzák föl a nehéz vasredonyókat a paloták ablakain, akkor robognak sűrűbben a számozatlan fiakerek, akkor mutatkozik be az őszi dírat, amely most az országos gyász alkalmából egyhangu, szomorú, sötét.

A régi világban Szent-Mihály napjától datálták az őszt és szeptembert, az első őszi hónapot el is nevezték Szent-Mihály havának.

Bizonyára érdekelni fogja a mai nemzedéket, hogy milyen is lehetett egy ilyen saison a száz év előtti, inkább falukhoz, mint városokhoz hasonló Pesten és Budán. Hiteles források nyomán itt van belőle egy és más.

A legfőbb nevezetesség Batthiány Theodor gróf óriási gályája volt, amely egy ócska följegyzés szerint: „Minden este viaszkkal volt világítva.” Ezen a gályán kezdődött a saison. A gróf a hajón fényes bálót adott s ezekre meghívta az akkori pesti társaság minden szereplő tagját.

Egy alkalommal maga József főherceg, a fiatal nádor is eljött és mint a följegyzés mondja: „Atzél István ts, királyi Tanácsos, Itélfő Mester Mikos László. Szilassy József Personális és Majthényi László Consiliárius Urakkal nagyon vígan mulatta magát...” A följegyzés azt is elmondja, hogy „nagy ijedelem is támadt”, mert Majthényi consiliáriusnak nyolcvéves Farkas nevű fiacskája a hajó parkonyán játszódva, megcsuszott és majdnem beleesett a folyóba.

A hajót magát így mutatja be a leírás: Magassága huszonkét, szélessége harminczkilencz láb volt. Belső részei selyemmel és bársonnyal voltak kitapétázva, és jobbról és balról aranyozott rudakon pompás lobogókat lengtetett a játszói szellő.

A hajónak — vagy mint akkor nevezték — a gályának országzerte olyan híre ment, hogy messzeföldről jártak a csudájára.

Igy eljött Szathmáry Mihály, Nagy-Kálló városának első Nótáriusa, akit Latzkovits György pestmegyei első és Szentkirályi László másodalispánok kalauzoltak.

Az „uszó Tsoda” annyira föllekesítette a nótárius urat, hogy egy versetretre vetemedett, amely is hangzott ekképen:

Ez hajóban Jázont 's Párist ha képeled
Batthián Theodorban mind a' kettőt leled,
Mert az Arany-Gyapju 's Heléna vétele
Ez, hogy ebben Buda 's Pest tele tölt' tele.
Ezt, és Buda várát nézd meg bölts izléssel,
Mind a' kettőt itéld ily különbözéssel:
Amaz tsak emberi kéznek teteménye
Ez egy isteni Bölts Elme' leleménye.
Ha a' legfőbb Mester Bártát építene
Ma, azlet, és nem mást, Pallérává tenne.

A versetret, ha ma hihetetlennek látszik is, nagyon megtetszett a grófnak, aki saját költségén kinyomatta s aztán, ha új látogatói jöttek a gályának, mindegyik kapott belőle egy példányt.

Mint a régi jegyzetek mondják, „különös nagy mulattatására szolgáltak a Fő-Uraságoknak a szüretetek is...”

Maga a fiatal nádor is nagy vigasságok közt tartotta meg ezt a tősgyökeres mulat-

ságot, először a budai várkertben ültetett, majd pilis-csabai szőlőjében. Nemzetiszin szalaggal átfönt szarvu ökrök hozták a hordókat és mig óriási bográcsokban főtt az ürü-pörkölt meg a juhhusos kása, az uri vendégeknek nagy, löcslábu asztalok mellett a szabadban terítették.

Nagy szüretet tartott báró Orezy László is, a „a városon kívül lévő nagy kertjében”, amelyen temérdek volt az uri vendég, s a „társaságos Koszorut maga a fiatal palatinus” is ékesítette.

Mint a régi irások — részben levelek, részben rövid följegyzések — mondják, mig Budán igen tisztességes hang uralkodott, a szalonokban itt-ott már művészeti és irodalmi aspirációk is vita tárgyait képezték — addig a szomszédos Pesten „nagyon nyers és durva tréfajú mulatságok folytak.” A nemes ifjuság, törvénytanulók és jurátusok, meg a „Jós'ef Fő-Hertzeg Regementjének Huszár-Tiszt-Urai” egyetlen egy éjszaka sem hagyták békében nyugodni a polgárokat és zajlakodással minduntalan fölverték a város csöndjét.

Egy alkalommal gróf Wartensleben kapitány mulatván a Kemnitzer-kávéházban, széles jókedvében a czimbalmot egy öreg, tisztos polgár hátára tette, akinek „két órán át kellett így négykézláb állnia”, mert vonatkozás esetén, kardját kirántva, leszurással fenyegette a rakoncátlan tiszt. (És aztán Gőndör Sándortól rossz néven vették, ha csak úgy cselekedett.)

A Kemnitzer-ben egyébként büvészek, kötélánczosok, csepürágók, hasbeszélők és

lotákat. Ott a házbér, amelyet a lakóktól kap, épen hogy kifutja a jelzálogos kölcsön kamataira és törlesztésére. Adósságokat nem lehet abból fizetni; pedig a vállalkozónak nem volt pénze, amikor az építésbe fogott, tehát adósa maradt ácsnak, lakatosnak, asztalosnak, parketásnak, üvegesnek, az mind sürgeti a pénzt, annak fizetni kell, mert különben lármát csap és oda a hitel. Fizeti tehát az új házra kapott kölcsönből, hogy aztán az új ház körül maradjon adósa megint más mesterembereknek.

Felépül az új ház is és most már az újabb hitelezők zaklatják a kétszeres háziurat, a kinek ezenfelül két telek árát is ki kellene már fizetnie. De mi-ből? Neki magának nincs vagyona, lihegve keres hát vevőt a házaira. De ha nem akad, ha még veszteséggel sem akad vevő? Mit csináljon? Kénytelen újabb házat építeni, hogy megismételje a bank-kölcsönrel való manipulációt és élhessen egyik emelettől a másikig, egyik ház befejezésétől a másiknak megkezdéséig.

Impozáns módon szaporodik a nevére írott házak száma, az emberek irigykednek a vastag aranylánczot hordó, sokat fiakerező polgárra — akinek egy hajszála sem az övé már, akinek muszáj előretörnő, mert különben elnyeli a hitelpénzek áradata.

A spekuláció átka ijesztő arányokban terjeszti a város határait.

És egyszerre ijesztően kezd szaporodni az üres lakások száma. Az üres lakás pedig nem fizet házbért. Észreveszik ezt a hitelezők, az egyik megvadul, szalad a bírósághoz, utána a többi. — És a spekuláns tönkrement.

Amíg egy vállalkozó, két vállalkozó bukik el, addig az ő dolga az egész. De mi lesz, ha száznak akad el a lélekzete? Mi lesz, ha száz meg száz ház kerül dobra? Ha a bankoknak száz meg száz házat kell majd megvásárolniuk,

másféle köklerek mulattatták a tisztet és a nemes ifjúságot.

Valami vig budai szüretől jöven, bérték oda egy éjjel Jezerniczky József és Tarnóczy József „Szabadságos Gárdista Tiszt Urak is.” Épen valami táncos-lányok mulattatták a közönséget, lenge ruhákban járva tánczaikat, mikor a „jó fővel lévő Tiszt urak” égő taplót rejtettek a szoknyák fodrai közé, úgy, hogy egyszerre csak két lány, lobot vetve, égni kezdett. Nagy riadalom támadt és a szerencsétlenek áldozatú is esnek a nyers tréfának, ha a szintén jelen lévő Borbély Gábor huszár-kapitány rájuk nem dobja nehéz köpönyegét, s így meg nem menti őket.

Később a táncos-lányokat eltiltották, mert igen tzédán viselkedének... Amint mutakoztak, rögtön bekisérték őket, amit a következő följegyzés bizonyít: „Bezzeg megadta az árát három leány a szemtelen viselkedésnek, mert alig kezdhették el fitogtatni magukat husszinü nadrágjukban s átaláltszó patyolat szoknyájukban, két Politzaj-Katonák elcsipették őket szem elől s oly rekesz-helybe vitték, ahol nem botránkozathatnak.” (Most a politzaj-katonák nem olyan gyorsak a lányok elcsipésében.)

Az állathetkek és egyéb durva komédiákról is áll még egymás a följegyzésekben, amelyek így végződnek: „Szent-Mihály elmúlva, az ősi társaságos-élet megkezdődött. Az első összejövetelt, nagy estvél-társasággal egybekötve, Beleznay Generalisné tartja, a másodikat Szilassy József Personalis...”

D'Artagnan.

csak hogy a pénzüket megmentsek? Mert tudni kell, hogy a közhit szerint sok ilyen módon épített háznál az egész érték alig éri el a bank-kölcsön nagyságát. Mi lesz a magyar hitel reputációjával? Mi lesz azzal a sok szegény emberrel, aki kenyérét vesztí ennél a nagy felfordulásnál? Mi lesz a főváros gyarapodásának hírnevével?

Ime ezért van az, hogy egy vállalkozó bukásának híre mintha úgy éreztük volna, hogy meginnognak Budapest új házai, amelyek egész új városrészeket töltenek meg. Nagyon komor érzés ez és nagyon komoly a kérdés mindenképpen, a magyar állam hitele szempontjából is. Az olasz pénzügyi zavarát a római és nápolyi ház-krach előzte meg.

Nálunk még nincs itt a krach, de a szele mintha máris megrezzentette volna Budapest határait.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órákor ülése lesz.

Az új alelnök. A kormánypart a Berzeviczy Albert lemondásával megüresedett alelnöki székre ismét Berzeviczy Albertet jelölte, aki azonban, hallomás szerint, megmarad elhatározása mellett. Ez esetben újbóli megválasztása esetén ismét lemondana, amikor helyébe Kardos Kálmán személyében központosulna a Ház többségének bizalma.

A Reichsrath munkaképtelensége. A budapesti politikai körökben is a Bécsből jött hír, hogy a Reichsrathban megint botrányok estek, volt a nap uralkodó eseménye. Nagy meglepetést nem okozott a dolog, sőt a szabadelvű körben bizonyos fokú megnyugvást keltett, hogy jól állították fel a diagnózist a deliriosus betegnél. Nagyobb meglepetést okozott az előző napokban az a világgá kürtölt hír, hogy a Reichsrath taktikázni akar. Ámbátor mindjárt nem volt valószínű, mert az egész osztrák parlamentben nincs olyan ember, aki csak egy partot is vezessen valamely rendszer szerint valamely cél felé, nem hogy a különböző pártokat. Az osztrák parlament tehát befejezte az őszi campagneját is, s most az egyszer legalább nem okozott rossz magaviselőttével senkinek sem keserűséget. Bánffy báró, akinek úgy látszik, mindenre készen vannak a patronjai, meg lehet elégedve, mert alkalmazhatja a keze ügyében levőt, Thun gróf pedig szinte meg lehet elégedve, mert most már hozzájut a 14. szakaszhoz, — ami mégis kényelmesebb eszköz a kormányzáshoz, mint a parlament.

Napirendi lista lesz holnap a képviselőházban. Minden valószínűség szerint azonban nem fog nagyobb hullámokat felverni. A királynéről szóló törvényjavaslat harmadik olvasása után javaslatot tesznek, hogy szombaton a Ház a szokásos kérvény- és interpellációk tárgyalásán kívül az alelnök- és az üresedésben levő bizottsági tagsági választások ejtessenek meg. Az ellenzéki pártok e javaslat ellen korábbi megállapodásukhoz képest fel fognak szólalni, de csak épen arra fognak szorítkozni, hogy elvi kijelentéseket tegyenek a munkarend elégtelensége miatt.

A kongrua. A katolikus központi kongrua-bizottság Samassa József dr. egri érsek elnöklése alatt október tizedikén délután négy órákor a vallás- és közoktatásügyi miniszterium második emeleti tanácstermében tartja első ülését, melyen Timon Ákos dr. központi előadó tüzetes jelentést fog tenni a kongrua-rendezés jelen állásáról.

A főrendiházból. A főrendiház közjogi- és törvénykezési bizottsága október 1-én — szombaton — délelőtt tizenegy órákor ülést tart. Napirend: Erzsébet császárné és királyné emlékének törvénybe iktatásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

A királyné emléke.

(Az országgyűlésből.)

A sok feketeruhás képviselő közt csak egy akadt, aki odament a fekete táblához, hogy szólásra iratkozzék fel: Polónyi Géza, akit egy időben az újságok előszeretettel neveztek „fekete ember”-nek.

Már a folyosón is hangos volt:

— Igenis, beszélni fogok és a kormány ne számítson ünnepi ülésre. Az ünnepi hangulat örökre elköltözött ebből a házból.

Nem is próbálták kapacitálni. Régi tapasztalása már a folyosónak, hogy Polónyi akkor tágit legkevésbé, ha nagyon is kéri rá. Inkább megadással fogadták, hogy még a királyné emlékének megörökítése sem történhetik meg azzal az ünnepi némasággal, melyet a nemzet remélt. Pedig máskülönb a völgy és a karzat megint méltóságos gyászszal gyülekezett, hogy Erzsébet királyasszony áldott emlékét Magyarország törvénykönyvében megörökítse. Az üvegtetön keresztül is csak kevés világosság tudott a tanácssterembe szűrődni s úgy tetszett, mintha a felhomályban a kandelaberek is jó volna meggyújtani, ami illett volna is az ülés komor hangulatához.

Tíz óra volt. Szilágyi Dezső megnyitotta az ülést s aztán mélységes csöndben hangzotak fel Szivák Imre szavai, melyek az igazságügyi bizottság nevében így támogatták a nevezetes javaslatot:

Tisztelt Ház! (Halljuk!) A női erények felséges személyesítőjét, a hitvestársi és anyai szeretet példányképét, a fennen szárnyaló szellemet, a természetit és művészi szépért rajongó lelket: Ó felségét, Erzsébet királynét elsiratta a művelt világ. Vele sirt nemzetünk is, de a mi kegyeletünk gyászoltárán az áldozati tűznek még elhamvadni nem szabad.

Mi többel is tartozunk. A dicsőült királyné után reánk egy fenséges mythos maradt: az tudniillik, hogy legnemesebb szive, melyet a föld legnagyobb gonosztevője szurt keresztül, hogy az a drága szív mihozzánk állott legközelebb, hogy az hazánkat legjobban szerette.

Ennek a fenséges mythosnak, a magyar nép ezen legendájának, a mi történetünk alkotó részévé kell válni, átszállni utódainkra is.

Ennek ősi formája a törvénybe iktatás. A mi törvénykönyvünk nekünk egyuttal történetkönyvünk is: az ezredév dicsősége, gyászja, tévedései s vívmányai nyomát mind ott találjuk törvénykönyvünkben és még sem találunk példát egy királyné emlékének megörökítésére. Igen, mert századoknak kellett lefolyni, míg elérkezett a dicsőültben a magyar királyné eszményképe, aki szívével szívünket hódította meg: megtanulta, megszerette s szeretettel beszélt nyelvünket; elleste, felfogta s magáévá tette ennek a jogaihoz s szabadságához ragaszkodó nemzetnek aspirációit, vágyódásait, velünk küzdött küzdelmeinkben, neki is fájtak a mi sérelmeink, s így lön ő — nem a királyi jogar hatalmával, de mint e nemzet nagyasszonya, szívének ellenállhatatlan erejével a mi szószólónk felséges hitvestársánál, nemzetünk forrón szeretett királynál; elősegítve a kibékülést, a kiegyezést nagy művét, mely a koronázásban egybeforrasztotta a nemzet és a király érdekeit s tartja ezeket ma is és örökre együtt.

Ezen örök emléki működésében két alap-gondolat vezette, amelyek mint tanulságok maradnak reánk; az egyik az, hogy szomorúsága a csüggedés korszakában is fenn akarta és tudta is tartani a nemzetnek bizalmát önmaga iránt s hitét jövőjében; s a másik volt a felismerése annak, hogy a nemzet és a korona között összhang nélkül nincs boldogulás.

E vonásokból rajzolja meg a történelem is fenséges alakját a magyar királyné eszményének — amilyen ő volt, az örökre feledhetetlen, akit nemzetünk iránti érdemei méltóvá avatnak fel a törvénykönyvünkben megörökítésre. — Mint ideál, így köti az ő emléke össze a kibékített multat, a küzdő jövőt, sőt — mint a legmagyarabb királyné szentelt alakja — a nemzeti királyok korszakát is s így változik át aztán a magyar nép legendája történelemmé.

Leküzdhetetlenül tört ki ezért keblünkéből a fájdalom ezete mellett a vágy, vajha szent hamvait hazai földünk fogadhatta volna magába, de ha már ezt a végzet megtagadta tőlünk: örök nyugvóhelyet neki a halás magyar nemzet szívében biztosít törvénykönyvünk az a lapja is, mely mint a fájdalom apotheosisa fogja sirjához, emlékéhez vonzani a végtelen időkig élő nemzet minden hű fiát.

Hiszen ha családjának tagjai között kellett is szent porait az elmulásnak átadni, nem érezzük-e mi is magunkat az ő családjához tartozóknak s nem-e hisszük joggal, hogy amikor az ő felséges hitvese, a király gyászol: annak fájdalmát csak egy hű nemzet igaz részvéte enyitheti.

Mi tehát hódolatunkkal s részvétünkkel fordulunk a nemzet atyjához, felséges királyunkhoz és midőn az örök kárhozát átkával sujtjuk a gaz gyilkost, a király felszentelt ősz fejére a Mindenható kegyeit esdjük le s megújítjuk a diesöültről reánk maradt tanúságokat, melyekre, mint palládiumokra nagyobb szükség lesz nemzetünknek, mint valaha, mert ezeket, vagyis a nemzetnek bizalmát jövőjében s összhangját a koronával — immár egyedül magának kellend ápolnia...

Ajánlom a törvényjavaslat elfogadását.

... A Szivák Imre meleg hangjával ezek a szép szavak igazán ünnepiesen hangzottak s amire régen volt példa, az egész parlament éljenzése kísérte az előadó beszédét.

Csak a jegyző teljesítette kötelességét, olvasván a fekete tábláról:

— Polónyi Géza!

De az ülés szépsége vagy a Szivák beszédének hatása okozta-e, Polónyi gyorsan intett, hogy eláll a szótól. Most már ő sem akart beszélni s a karzatok közönsége csorbítatlan szépségben láthatta megnyilatkozni a magyar parlament kegyeletét. Még az egyes szakaszokat olvasta fel ünnepi csöndben a jegyző s aztán az elnök jelenthette, hogy holnap a törvényhozás harmadik olvasásában is meg fogja szavazni a királyné emlékére szóló törvényjavaslatot.

De ez a holnapi ülés már aligha lesz igen méltóságos. Holnap napirendet is kell indítványozni s az ellenzék, ha igaz, holnap megint meg akarja kezdeni utazását a napirend körül...

A költségvetés.

(A pénzügyi bizottság ülése.)

A pénzügyi bizottság mai ülése az igazságügyi és honvédelmi tárcaznak volt szentelve. Az ülés folyamán Erdély Sándor igazságügyi miniszter néhány érdekes új reformot jelentett be.

(Az igazságügyi tárca.)

A képviselőház pénzügyi bizottsága Széll Kálmán elnöklése alatt tartott mai ülésében tárgyalás alá vette az igazságügyi tárca költségvetését, melyen Rohonyi Gyula szerepelt mint előadó.

A központi kiadásoknál Komjáthy Béla elismeri, hogy az utóbbi évtized alatt óriásilag növekedtek az igazságügyi költségek, de azért még mindig kevés az, amit az igazságszolgáltatásra fordítunk s kívánatos lenne, hogy legalább a jövő évi budgetben meghozassanak az e téren mutatkozó hiányok orvoslására szükséges áldozatok. Hangsúlyozza a polgári törvény megalkotásának, a kereskedelmi és a büntetőtörvény revíziójának s a feltételes elítélési rendszer életbeléptetésének, a

bányajog s telekkönyvi törvény megalkotásának szükségét s megjegyzi, hogy a telekkönyvi átalakítások igen lassan történnek. A telekkönyvnek a kataszterrel való összhangba hozatala iránt mielőbb intézkedések lennének teendők. Utal továbbá arra, hogy a reciprocitás köztünk és Ausztria közt még mindig nincs meg; még mindig német átiratokat küldenek hozzánk. Felemlíti, hogy a hivatalos lap hirdetési díjai le lennének szállítandók s a hivatalos lap minden községbe meg lenne küldendő, amivel sok jogfosztás ki lenne kerülendő. A végrehajtói intézmény mai alakjában tartathatlan; a végrehajtók néhol nem tudnak megélni, másutt ezeket keresnek. Be kellene őket illetésleni. Rendes fizetéssel a bíróságok keretébe. Épen ily szempont alá esik a díjnokok helyzete, akiket, ha bizonyos ideig kifogástalanul végzik teendőiket, irnokokká kellene tenni. A kezelőszemélyzetnél kívánatos lenne a korpótlékok behozása, a bírói és ügyvédi kvalifikációnak egységessé tétele, a törvények és jogi fogalmak summájának népszerű taníttatása az elemi iskolák felsőbb fokozatain s az ismétlő iskolákban.

Kossuth Ferencz a telekkönyvi ügyekben előforduló visszasságokra s a perek hosszas elhúzására hívja fel a miniszter figyelmét.

Farbaky István a bányatörvény és perrend megalkotása s a bányatelekkönyvek mielőbbi rendezése érdekében szólal fel.

Gajári Ödön a hitelügy szempontjából hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a telekkönyvek megfeleljenek a tényleges állapotnak s azt, hogy a példás rendben folyó telekkönyvi betétszerkesztési munkálatok, amennyiben lehetséges szélesebb mértékben végeztessenek.

Papp Géza tekintettel arra, hogy a közjegyzői kinevezések csakugy, mint a gyógyszerári jogok adományozása valóságos állami dotációt képeznek, kívánatosnak tartaná, hogy a közjegyzők száma lehetőleg szaporíttassék.

Teleki Sándor gróf a rabmunkákat hozza szóba.

Erdély Sándor miniszter köszönetet mond azért, hogy alkalmat adtak arra, hogy a felvetett kérdésekre nyilatkozhassék. Az általános polgári törvénykönyv megalkotása az ország jogi egysége szempontjából feltétlenül szükséges. A miniszterium kebelében megalkotott kodifikáló bizottság az 1896-ik év vége óta csaknem folytonosan munkálkodik ez irányban s szóló reméli, hogy a jövő év első felében az egész polgári törvénykönyv első szövegét a közönség bírálata alá bocsáthatja s a polgári törvénykönyv tervezete a jelen országgyűlés végén törvényhozási elintézés alá kerülhet. A kereskedelmi törvény revízióját szóló is szükségesnek véli, de nem véli ezt czélszerűnek addig, amíg az általános polgári törvénykönyv nincs megalkotva. A büntető törvény hiányának pótlása szempontjából a revizionális javaslat tervezete elkészült s reméli szóló, hogy ezzel már a jövő év elején foglalkozhatni fog a törvényhozás. Nemkevésbé szükséges az általános polgári perrendtartás revíziója is, amelynek tervezete szintén készen van s a beérkezett szakvélemények most vannak feldolgozás alatt. A bányatörvényjavaslat előmunkálatai a pénzügyminiszterrel egyetértőleg meg vannak téve s reméli, hogy az anyagi bányajog tervezete nem hosszú idő alatt be lesz nyújtható. Az általános perrend külön fejezete szabályozni fogja a bányaperrendtartást is. Ami a telekkönyveket illeti, nem tagadja szóló, hogy az ország nagy részében nincsenek rendben, amirehöz a telekkönyvi dolgokban való nagy indolenciája is járul. A betétek szerkesztése lassan ugyan, de mégis halad, sőt az utóbbi időkben valamivel gyorsabban történnek e téren a munkálatok. A kiigazítási eljárást is újabban nagyobb mérvben kezdi igénybe venni s az örökösödési eljárás megfelelő rendelkezései is hathatós tényezői a telekkönyvek rendezésének. A telekkönyvi rendszert egyébként mindaddig nem változtathatjuk meg, amíg az általános polgári törvénykönyv keretében a birtokjog meg nem lesz alkotva. Komjáthynek válaszolja még szóló, hogy igazság-

ügyi téren a reciprocitás Ausztriával teljesen keresztül van vive. Körülbelül hatvan bíróságnál nincs a végrehajtónak annyi jövedelme, amennyiből tisztességesen megélhetne. Az illetőkön díjnoki munkákra való alkalmazással segítenek némileg s ezenkívül előnyben részesülnek, amidőn jobb jövedelmű végrehajtói állás üressedik meg. A díjnokok helyzetét a mult évben megalkotott törvény nagy mértékben javította, s az új fizetési törvény a kezelő személyzetet is részesítette illetményeik némi javításában. Egyelőre e téren nem mehet tovább. Az ügyvédi és bírói kvalifikáció egyenlővé tétele a megoldás stádiumában van. Szóló nem idegenkedik a törvények népszerű ismertetésére vonatkozólag felvetett eszmétől s foglalkozni fog a megvalósításával. A helyi előléptetés kizárólag személyi tulajdonságokhoz van kötve s az, hogy helyhez köttessék, nem egészen felel meg a törvény megalkotásánál szem előtt tartott czélnek. Az állásokat szóló a lehető leggyorsabban igyekezik betölteni s e tekintetben valóban nem tehető neki szemrehányás. Ami pedig a perek késedelmes lefolyását illeti, a statisztikai adatok azt bizonyítják, hogy Magyarországon az összes perek nem tartanak tovább hat hónapnál s a perek gyors elintézése tekintetében egyetlen egy európai államnál sem állunk hátrább.

A közjegyzőkre nézve arra törekszik, hogy legalább is minden járásbíróságnál közjegyző állíttassék fel s hogy jobb jövedelmű közjegyzőségek megüresedés esetén oly közjegyzők áthelyezésével töltessenek be, akiknek kisebb a jövedelmük. A rabmunkára nézve megjegyzi, hogy tulzottak a hangzottak panaszok; mindössze 200.000 forintra megy a rabmunka összes értéke s ebből is 45 százalék a megkötött szerződések értelmében külföldre megy s csakis 36 százaléka az, ami az ország iparosainak concurrentiát csinálhat. Szóló foglalkozik egyébként azzal, hogy a nem romlott letartóztatottak a nép hajlamának megfelelően mezei munkával foglalkoztassanak, a mire nézve különösen alkalmasnak mutatkozik a szőlőművelés és műkertészet. E tekintetben a rendszer teljes kidolgozása tárgyalás alatt áll.

Az előirányzatot ezek után megszavazták.

A királyi kuria tételénél Komjáthy Béla rámutat a kiegészítő bírák alkalmazásával járó inkonvenienziákra s azt hiszi, ideje volna már annak, hogy e rendszerrel szakítsunk. — Erdély miniszter utal arra, hogy a büntető perrendtartás életbeléptetése után a kuria teendői annyira megfognak apadni, hogy még a rendes kuriai bírák jelenlegi létszámának a fentartása sem lesz szükséges. A királyi táblánál Komjáthy a hatodik fizetési osztályban levő táblai bírák javadalmazásának emelését sürgeti. — Erdély miniszter maga is kénytelen elismerni, hogy a javadalmazás igen csekély, az azonban az összes tisztviselői kart érintő általános kérdés, amelyet kiszakítva nem lehet megoldani.

A királyi törvényszékeknel többek felszólása után Erdély miniszter utal arra, hogy amióta miniszter, a legnagyobb tevékenységgel igyekszik a törvényszékek elhelyezésén javítani s nem kevesebb mint tizenhét új törvényszéki épületet emeltetett.

A királyi ügyészségeknél Komjáthy helyteleníti azt, hogy az ügyészek utasításuk folytán saját jobb meggyőződésük ellenére felebbezik az ítéleteket s kívánatosnak tartaná annak lehetővé tételét, hogy az ügyészségi személyzet ne menjen át a bíróságokhoz. — Erdély miniszter utal arra, hogy rendeletileg lelkükre kötötte az ügyészeknek, hogy az alaptalan felebbezésekkel lehetőleg tartózkodjanak. Ami a másik kérdést illeti, szóló azt hiszi, hogy igazán jó ügyész az, aki bíró is volt, hogy az ügyészekből különösen jó törvényszéki elnökök lesznek s hogy a folytonos vadaskodás elszokása szempontjából is helyes az, hogy egyes ügyészek a bíróságokhoz is átmennek.

(A honvédelmi tárca.)

Az előirányzat egyes tétellei ezek után megszavaztatván, áttért a bizottság a honvédelmi tárca budgetjére (előadó Szaró György).

latok tárgyalását, hogy ezzel is meggyőzzük Thun gróf sajtósági számításait, melyeket ő az obstrukció munkásságára alapított. De nem engedhetjük meg, hogy ez precedensnek vétsék, — mert a házszabályok 42. szakasza értelmében a sürgőségi indítványok megelőznek mindent, tehát kormányjavaslatokat is. Formális okokból Schwegel báró indítványa nem fogadható el. Szóló és pártja az elnök javaslata mellett fog szavazni.

Steinwender (német néppárt) nem tartja megengedhetőnek, hogy az elnök holnapra halaszsa a kiegyezési javaslatok első olvasását. Nem érti, hogy tud az elnök még Abrahamoviczon is teltetni, aki legalább azonnal tárgyalta a benyújtott javaslatokat. Önök el akarják velünk hitetni azt, hogy a javaslatok tárgyalását komolyan óhajtják. (Gyönyör felkiáltások: Ugy van! Ugy van!) Bennünket azonban nem fognak felültetni és mi azt nem is fogjuk eltűrni. (Élénk helyeslés a német néppárt padjain.) Ha az elnök ismét perfiditást vagy erőszakot akar elkövetni, akkor...

Elnök hevesen csöngött. (Nagy zaj, nyugtalanosság. Felkiáltások balról: Bizony erőszak!)

Steinwender: Ujlag mondom, ilyesmit még Abrahamovicz sem csinált. Hiszen önök azt sem tudják, hogy voltaképpen mit akarnak? (Ugy van!) Csak az a sajnos, hogy akadt elnök, aki ilyen törvénytelenre ráadja magát. Thun gróf, úgy látszik, boszantani akar bennünket (Élénk tetszés), hogy aztán felsőbb helyen elmondhassa, hogy a németekkel nem lehet kormányozni. Uraim, önök az állammal gonosz játékot űznek! (Élénk tetszés!)

De tovább megyek. Mi tudjuk azt, hogy ez a törvénytelen ugyanabból a forrásból ered, amelyből minden baj rászakadt Ausztriára. A feudális nemesség terve ez. Thun gróf, úgy látszik, mindent megtesz, csak hogy a németeket izgassa. Minden felelősség ezért a csuf játékért az önöké! (Tetszés a baloldalon.)

Verkauf (szociálista) követeli, hogy az elnök kérdezzen meg minden képviselőt, aki sürgőségi indítványt nyújtott be, óhajtja-e, hogy indítványa a napirend előtt tárgyalassék és lemondanak-e indítványuk tárgyalásának elsőbbségéről.

Dipanti báró kijelenti, hogy a német-tiroli képviselők is igen érdeklődnek a kiegyezés parlamenti megcsinálása iránt. Ők is ellenzik a parlamenten kívüli elintéztést. Az ő pártja mindent meg fog tenni, hogy a kiegyezést olyan módosítással kössék meg, amely leginkább megfelel a nép érdekeinek. Óvja a parlamentet az alkotmányhü nagybirtokosság sürgőségi indítványától, mely veszedelmes praejudicium volna az alkotmányra és az osztrák parlamentárizmusra, olyan praejudicium, amelynek következményei beláthatatlanok. A sürgőségi indítványokkal könnyen lehetne aztán kormányelőterjesztéseket becsempészni. Szóló kijelenti, hogy ő leghatározottabban ellenezte a sürgőségi indítványt, mert tudja, hogy annak végzetes következményei lehetnek az osztrák parlamentárizmusra.

Wolf képviselő örül, hogy ma végre alkalma van a helyzetet beburkoló ködöt kissé szétoszlatni. Beszéde folyamán többek közt ezeket mondta még: Ha egy más államban bátorokdnek egy államférfi úgy játszani az alkotmánnyal, mint ahogy nálunk történik, akkor száraz fát hordanának össze a népek, hogy akasztófát csináljanak annak az embernek.

Elnök rendreutasítja Wolfot.

Wolf (folytatja): A népek gondja lesz rá, hogy a feudális nemesség üzelmének végét vessen.

Elnök: Ön nem a tárgyhöz szól.

Schönerer (az elnökhöz): Ön ugyanazokat a törvénytelenégeket követi el mint Abrahamovicz és Kramarz!

Wolf: Amíg a radikális-nemzeti párttal elenségeskednek, addig szó sem lehet itt nyugodt tárgyalásról! (Derűtség a jobboldalon.) Szóló azután Schwegel indítványa ellen szól és beszédét a következő szavakkal fejezi be:

Tegyen ön, amit akar, függessze föl az alkotmányt, tegyen a napirendre amit akar, mi folytatni fogjuk az obstrukciót és

megakadályozunk minden parlamenti tevékenységet, míg a német népnek meg nem adják, a mi megilleti.

Grosz dr. (haladóparti) szintén kikel az elnök eljárása ellen.

Jaworski a következő kijelentést teszi: 1. A lengyel klub mindent alkövet arra nézve, hogy az a viszony, amelyet 1867-ben létesítettek Ausztria és Magyarország közt, ezután is megmaradjon. 2. Mi hívei vagyunk a kiegyezésnek. 3. Amellett vagyunk, hogy a kiegyezés parlamenti uton történjék meg.

Lueger ezt elégtétellel veszi tudomásul és kijelenti, hogy a javaslatok parlamenti tárgyalása áll a németek érdekében. Ausztria népeire a legborzasztóbb csapás ez a kiegyezés, melynek tárgyalása mindenkit fel fog világosítani.

Wolf: közbekiált: Blasfemia! Fogd be a szádát! Gazember! Ülnél csak itt a mi oldalunkon, majd megtanítanánk a rendre.

Lueger: Pár szóval felel Wolfnak, aztán befejezi beszédét.

Engel (ifjuseb) helyesli az elnök eljárását és annak napirend-javaslatát mellet foglal állást.

Elnök: Kijelentem, hogy az általam proponált napirend mellett maradunk és ezzel bezárom a mai ülést.

A holnapi ülés kezdete délelőtt tizenegy órakor lesz.

(Baernreither lemondása.)

A Baernreither dr. kereskedelmi miniszter lemondásáról szóló hírek beigazolást nyertek. A miniszter ugyan még nem adta be lemondását hivatalosan az uralkodónak, de Thunnál már bejelentette ebbeli szándékát. E szándékát a mai délelőtti folyamán sem változtatta meg és már el sem jött a Házba. Lemondásának okai a következők:

Baernreither, aki állandóan érintkezésben állt pártjával (az alkotmányhü nagybirtokosság) volt az, aki az alkotmányhü nagybirtokosságnak a kiegyezés ügyében teendő sürgőségi indítványt ajánlotta. A miniszter nagyon meg volt elégedve azzal, hogy így sikerült neki módot találni arra, hogy a Reichsrath a kiegyezés tárgyalásába bele-mehessen, mert ő is ellenezte a kiegyezésnek a 14. szakasz alapján való megkötését. Midőn Fuchs képviselőházi elnöknek az alkotmányhü nagybirtokosok képviselői átadták a sürgőségi indítványt, ez kijelentette, hogy ez tárgytalan, mert a házszabályok amugy is gondoskodnak róla, hogy a kiegyezési javaslatoknak első olvasása megtörténjék.

További magyarázatot Fuchs dr. nem adott. Midőn a miniszter ezt megtudta, bizonyosságot szerzett magának afelől, hogy Thun gróf az elnök nézetét teljesen magáévá teszi, levelet intézett Thun grófhhoz, amelyben kijelentette, hogy ilyen körülmények közt nem maradhat meg a kabinetben.

(Egy új junktim.)

A Reichsrathban ma beterjesztett kiegyezési javaslatokkal egyidejűleg beterjesztett a fogyasztási adók új kezelési eljárásáról szóló javaslat is. Ennek indokolásában hangsúlyoztatik, hogy az új eljárás egy jogos és méltányos alapelveken nyugszik — melynek megvalósítása nem hiúsítandó meg, ha a „másik államfél” ezáltal pénzügyileg megerősödött pozíciója hasonlították kifejezést nyer a közös kiadásokhoz nyújtandó fedezetarány felemelésében. Az indoklás végén ujlag hangsúlyozzák, hogy ennek a koncepczióknak feltétele az, hogy a magyar kvóta felemeltesse k. Ez tehát egy új junktim!

A Dreyfus-pör revíziója.

(Távirati tudósítások.)

A semmitőszék döntése a revízió ügyében október vége előtt aligha várható. A táviratok ellentmondanak egymásnak aziránt, vajjon a semmitőszéknek jogában áll-e most az első ítéletet egyszerűen meg is semmisíteni, vagy csak a pörújítást mondhatja ki végleg-

sen. A semmitőszék egyik bírása oda nyilatkozott, hogy jobb lett volna, ha a kormány a megsemmisítést kérte volna. De ebben az esetben nyomozni kellett volna az, hogy kit terhel az első ítéletért a felelősség. A kormány ezt el akarta kerülni, nem akarván újabb darázs-fészket nyitni, amelyből csunyábbnál csunyább dolgok kerültek volna napfényre. Került így is már bőven. Ezért kérte a kormány az egyszerű megsemmisítés helyett inkább a revízió kimondását, ami Dreyfusra nézve persze kedvezőlenebb. A katonai párt bűnös aknamunkája így kisérikheti a második tárgyalást is.

Most különben egyre-másra jelentkeznek a könyv- és újságkiadók, akiknek Esterházy részint följajánlotta, részint el is adta már leleplezéseit. Eszerint minden czáfolat daczára kétségtelen, hogy Esterházy azokat a szenzációs vallomásokat az „Observer” képviselője előtt tényleg megtette. Ő írta a bordereaut és a fátyolos hölgy valóban du Paty de Clam neje volt. Ez utóbbit vallotta Pays asszony is Bertulus vizsgálóbíró előtt és du Paty egyre kompromittáltabb alakká nővi ki magát ebben az ügyben. A sajtó követeli is, hogy indítsák meg ellene az újabb vizsgálatot.

Mai távirataink a következők:

Brüsszel, szeptember 29.

Az itt időző Bourgeois miniszter nagyon optimisztikusan nyilatkozott a Dreyfus-ügyről. A Dreyfus elleni ítélet megsemmisítését reméli. A külföld beavatkozásáról szólván, megjegyezte, hogy Belgiumnak közbelépése a deportált érdekében az ügy hasznára volt, mert Franciaország nem vethette meg egy vele barátságos állam véleményét.

Október vége előtt alig kerül a Dreyfus-pör revíziója a semmitőszék plenuma elé. Az antisemita lapok jelentését, hogy Löw helyett Mazeau fog a tárgyaláson elnökölni ma megczáfolták.

Páris, szeptember 29.

A „Matin” beszélgetést folytatott a semmitőszék egyik bírájával, aki azt mondta, hogy nem hiszi, hogy a büntetőtanácsban levő kollegái pártolni fogják a revíziót, mert erre nem találnak elegendő jogi momentumot. Megjegyezte, hogy ha az ítélet megsemmisítését kérték volna, sokkal egyszerűbben ment volna a dolog. Akkor elegendő lett volna, hogy a haditörvényszéknek adtak-e át titkos ügyiratokat, de akkor meg kellett volna vizsgálni azt is, hogy kit terhel a felelősség!...

Páris, szeptember 29.

A „Figaro” azt mondja, hogy ha, amint előre látható, a semmitőszék előadója kiegészítő vizsgálatot fog kérni, akkor ismét beható vizsgálatot indítanak és így döntés egyhamar nem várható. Az igazságügyminiszter nem számít arra, hogy az ügy január előtt nyerhetne elintéztést.

A „Journal” beszélgetést folytatott Manau főállamügyésszel, aki kijelentette, hogy mielőtt indítványt tennének, előbb neki, azután a semmitőszék elnökének és előadójának és végül újra neki kell átanulmányoznia az ügyiratokat. Azt hiszi, hogy a semmitőszék nem ülhet össze október vége előtt.

Róma, szeptember 29.

A kormány kijelentette, hogy hajlandó Panizzardi ezredesnek megengedni (ép úgy, mint a német kormány Schwarzkoppennek), hogy az új Dreyfus-pörben tanuvallomást tegyen,

de egyáltalán értésére adta a francia kormánynak, hogy jobban szeretné, ha Panizzardit nem idéztetné meg.

Páris, szeptember 29.

Nem lehet kételkedni abban, hogy az „Observer”-ben közölt Esterházy-interview valódi. Ezt bizonyítja az antiszemita sajtó magatartása is. Az antiszemita vezetők nagyon jól ismerik azt a szerepet, amelyet Esterházy ebben az interviewben játszott.

Drummont egyike azoknak, akik Esterházyt a szükségesekkel ellátták. Marimonon, a „Petit Journal” munkatársa is hozzájárult Esterházy gramolitálásához. Ez utóbbi volt az, aki a Northon-féle hamisításokat 10.000 frankért megvette.

Most azok, akik Esterházyt támogatták, mint egy ember fordulnak ellene. Ők nagyon jól tudják, hogy Esterházy mindazt mondta, ami az „Observer”-ben állott.

Esterházy czáfolatának, amelyet az „Observer” közleménye ellen kiadott, a következő története van:

Vasárnap, amidőn az „Observer” híreről távirati értesítés jött Párisba, a „Libre Parole” egyik munkatársa Esterházyhoz utazott Londonba, hogy a czáfolat megírására bírja.

Esterházy erre egy levelet adott az újságíróknak, amelyet az „Observer” igazgatónövéhez intéz és amelyben megtiltja nyilatkozata közlését.

Ennek a levélnek következménye csak az lett, hogy az „Observer” az Esterházy-féle interviewról azt állította, hogy Esterházynek egy barátjától kapta. Az „Observer” ezt csak azért tette, hogy Esterházy aztán őt ne perelhesse.

Ma az antiszemita lapok azt mesélik, hogy Esterházy bizalmával egyik barátja tényleg visszaélt, amennyiben az „Observer” párisi tudósítójának elárulta Esterházy titkát. A lapok Esterházy barátjának nevét is kiírják: Strongnak hívják.

Csak hogy azt is bevallják ezek a lapok, hogy Esterházy Strong-gal utazott Londonba, Strong fizette a szállását, úgy, hogy ebből inkább arra lehet következtetni, hogy nem Esterházynek a bizalmával éltek vissza.

Egyébként Esterházyról vasárnap újabb dolgokat lehet majd hallani. Ezen napraigerte az „Observer” Esterházy-interviewjának folytatását. E beszélgetésnél állítólag tizen voltak jelen.

Esterházy Londonban azt állította, hogy a fatyolós hölgy du Paty de Clam neje volt.

Ez az állítás megegyezik azzal a vallomással, amelyet Madame Pays Bertulus vizsgálóbíró előtt tett.

Pays asszony tudvalevőleg eleinte minden felvilágosítást megtagadott és a bíróságára csak azt felelte:

— Jöjjön a marquise! . . .

Ez alatt du Paty de Clam nejét értette. Az hírlíki, hogy Esterházy leleplezéseit legközelebb Párisban jelennek meg.

Félévvel ezelőtt Fayard kiadó Esterházyval szerződést kötött a leleplezések közzétételére ügyében. Ma kijelenti ez a kiadó, hogy Esterházynek 100.000 frankot ígért a kéziratért, amely összeg bizonyára megkészenedő volt, mert Esterházyt a további jövedelemben is részesíteni akarta. A kézirat első lapjait Esterházy már be is küldte.

Pár nappal ezelőtt Esterházy Londonból

egy bizalmi emberét küldte a kiadóhoz a következő ikenettel:

— Ha hajlandó az ízet megkötésére, megkezdheti a közzétételt. Minden készen van. Én el vagyok határozva, hogy megteszek mindent.

Másfelől pedig az a hír is tartja magát, hogy Esterházy Londonban is eladta memoire-jait egy Grantrichert nevű kiadónak, akinek szintén megküldte a kézirat első lapjait.

Páris, szeptember 29.

Paulmiernét ideiglenesen szabadon bocsátották.

TÁVIRATOK.

Vilmos császár keleti utazása.

Konstantinápoly, szeptember 29. A „Halkat” közli Vilmos császár és neje konstantinápolyi látogatásának programját.

Október 17-én: A császári pár megérkezése, kikötés a Dolma Bagdse palotánál és fogadtatás a szultán által. Azután a Yildiz-palotába hajtának, ahol a felséges vendégek az ujjáalakított kioszkba szállnak.

Október 18-án: Nagy csapatszemle.

Október 19-én: A császár Jedikulube megy a várfalak megtekintésére. Ugyanakkor a császárné látogatást tesz a szultán háremében.

Október 20-án: Kirándulás a Bosporuson Karalig a „Szultanie” yachton. Este kivilágítják a Bosporust. A felségek a kivilágítást a „Sultanie” yachtról nézik.

Október 21-én: Szelamlík. Este díszlakoma a Yildiz-kioszkban.

Október 22-én: Elutazás.

Leleplezések Nikitáról.

Zágráb, szeptember 29. A mostari Mehemed effendi Spahacz hodsza montenegrói leleplezéseit folytatja. Legújabbban egy beszélgetést közöl, amely egy nagy-serb agitátor és a montenegrói fejedelem közt azokról a törekvésekről folyt, amelyek arra irányulnak, hogy Bosznia önálló, külön önkormányzatot kapjon. A montenegrói fejedelem azt mondta: ez alkalommal, hogy egyik fiát akarja Bosznia kormányzójává kinevezetni vagy megválasztatni. Mert ha ez meg nem történik, a fejedelem a szerbektől és bosnyákoktól megvonja támogatását. Ezt háromszor is ismételte.

Arra a megjegyzésre, hogy Boszniában mohamedán kormányzót kívánnak, haragosan így válaszolt Nikola:

— A nevedinje-i lövések megszüntették a török uralmat apám örökén és így lesz ez a svábok uralmával is. Én leszek az első a felkelők közt és népem élére állok, ha Európa e kérdés megoldását még sokáig halogatja.

Lázadás Jamaikában.

New-York, szeptember 29. Kingstonból (Jamaika) jelentik: A partvidéki meszticzek fellázadtak és elfoglalták az angolok telkeit. Az angolok a városba menekültek. A kormány intézkedéseket tesz a zavargás elnyomására.

HÍREK.

A dán királyné halála.

Kopenhága, szeptember 29. Lujza királyné ma reggel félhat órakor meghalt.

A götthai almanach minden lapján volt egy koronás vagy koronára váró rokona: az almanach minden fejedelme siratja ma reggel óta, amióta kiszüvetett.

Mint más anya fabábukat, ő koronákat osztogatott gyermekei közt, ha jött egy névnap vagy születésnap. Hat gyermeke öltötte magára a hermetint vagy tűzte hajába a királynői diadémot. A nyolcvanegy éves nagymama elégedett mosoly-

lyal nézett ki a kopenhágai királyi palota ablakán, mert tudta, hogy messze, túl a szigeteken és dán öblökön, fejedelmi trónban ülnek daliás fiai és karcsu, szép leányai.

Mikor most hat éve arany menyegzőjét ünnepelte, ott voltak körülötte „kicsinyei”: a görög király, az orosz czárné, a walesi és a cumberlandi hercegnő és megcsókolták ránczos kezét. Kopenhágában és a Fredriksborg kastélyban majdnem évről-évre találkoztak és megpihentek a fejedelmek és fejedelemasszonyok, az egész sokágu család, amelynek nagyasszonya most ravatalon fekszik.

IX. Keresztély dán királynak volt a felesége. De ő is, férje is egészen véletlenül jutottak a fejedelmi pozícióhoz. Vilmos, hessen-kaszeli másodszülött herceg, amikor I. Napoleon Hesszent elfoglalta és testvérét, Jeromost veszfáliai királylyá tette, elmenekült Dániába, ott elvett egy dán hercegnőt. Ettől született leánya, Lujza, Kopenhágában 1817. szeptember 7-én. Fiatalságában senki sem törődött vele s már nagykoru volt, amikor 1842. május 26-án elvette Holstein-Glücksburgi Keresztély herceget, egy nem uralkodó-család ifjabb ágának ivadéka, akiről senki sem hitte, hogy valaha korona fogja ékesíteni fejét. Férje fiatalabb is volt nálánál és éltek csöndesen Kopenhágában. 1848-ban a németek Schleswig-Holsteinban a dánok ellen fellázadtak és innét keletkezett a schleswig-holsteini kérdés, amely utóbb Bismarck alatt bevezetése lett a nagy európai háborúknak.

VII. Frigyes dán királynak nem volt fiútódja, az örökségen a Holstein-családban veszekedés volt, ezért, félvén a háborútól, a nagyhatalmak kongresszust tartottak Londonban 1852-ben s a dán király kívánságára Keresztély herceget trónörökösnek jelentették ki, épen azért, mert neki semmi joga a trónhoz nem volt. Így lett tíz évvel házassága után Lujzából trónörökösné és 1863. november 15-én királyné. Nemsokára a porosok és osztrákok megtámadták Dániát s elvették tőle Schleswiget és Holsteint, amelyhez just tartott a mostani német császárné atyja, Holstein Augustenburg hercege, de Bismarck örökét ennek ki nem adta, hanem miután elfoglalta Poroszország részére, meg is tartotta. E miatt összeveszett Ausztriával s így támadt az 1866-iki háború.

A megcsonkított Dánia pedig az új király és királyné alatt házasságok révén iparkodott magát újabb német megrohanások ellen biztosítani. Sikertült ez Lujza királyné ügyességének, mert igen szép leányai voltak. A legidősebbet, Alexandriát, férjhez adták Anglia trónörököséhez, a walesi herceghez. Dagmárt, a másodikat, elvette az orosz czár fia, később III. Sándor s lett belőle czárné. Harmadik leánya, Thyra, a hannoveri trónkövetelőnek, Welf Ernő dugszdag cumberlandi hercegnek a felesége lett. Fia, Frigyes, a trónörökös, a svéd király egyetlen leányát, Lujzát vette el, akivel roppant vagyont kapott. Második fia, György, görög király lett s egy orosz nagyhercegnőt vett nőül. Legifjabb fia, Valdemár, nem jutott trónhoz, de Orleans Mária utján összeköttetést szerzett a francia királyi családdal.

Lujza királyné csöndesen hunyt el. Körülötte voltak a király, az özvegy orosz czárné, a görög király és felesége, a dán trónörökös-pár, a walesi hercegnő, a cumberlandi herceg és felesége, Valdemár dán herceg és felesége, Károly dán herceg és felesége, a görög trónörökös-pár és több fiatal herceg és hercegnő. Ilyen fényes és szerető környezetben hunyta be örökre szemét Lujza királyné, aki nyolcvanegy évet élt oly boldogan, mint egy isten kegyelméből való királyné.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— Az orosz nagyhercegek. András és Boris orosz nagyhercegek tegnap este felé az Andrassy-uton kocskáztak. Korán hazatértek a Hungária-szállodában levő lakásukra s otthon is maradtak. Kilenc óra tájban megvacsoráztak az étteremben és sokáig gyönyörködtek a cigányzenében. Ma délelőtt tizenegy órakor keltek föl s reggelizés után Kuburg, götthai herceg társaságában kikocsiztak Kőbányára a gyűjtő-fogház megismerésére s

Elnök: Muzsik azért tervezte ezt a dolgot, mert híres ember akart lenni. Ugy mondotta az lesz, ha behal is.

Elnök: Mit akart maga, arra feleljen.

Visontai dr.: Az elkéséredés...

Elnök: Maga is híres ember akart lenni?

Vádlott: Nem felel.

Elnök: Ismeri Pálnét?

Vádlott: Csak látásból.

Elnök: Tud róla, hogy jó viszonyban volt Muzsikkal?

Vádlott: Együtt jártak mulatni, és — társalogtak is.

Elnök: Költött is Pálné Muzsikra?

Vádlott: Erősen. Én Muzsiktól tudom. Meg láttam is, hogy gyakran találkoztak kávémerésekben. Olyankor mindig Pálné fizetett.

Elnök: Kért magától Muzsik néha pénzt kölcsön?

Vádlott: Igen, most is tartozik hat forintommal.

Elnök: Hát akkor még sem volt maga olyan nagy nyomorúságban, ha másnak is adhattott pénzt kölcsön. Arra feleljen most, tudott-e arról, hogy a német császár itt járt?

Vádlott: Tudtam.

Elnök: Hallott-e arról, hogy Muzsik akkor a német császár ellen merényletet akart elkövetni. Kettő repülne egyszerre, azt mondotta.

Vádlott: Erről nem hallottam.

Elnök: Maga áldomást is fizetett erre a szörnyű tervre.

Vádlott: Fizettem.

Elnök: Mikor a robbanásról beszéltek, nem határozta el, ki várja a király kocsiját és ki gyújtja meg a kandócot?

Vádlott: Ugy határoztuk, hogy Muzsik lezi a kocsit a pesti parion és ha jönni látja, a zsebkezdőjét feltűnés nélkül a szájához emeli. Akkor majd én meggyújtom a kandócot.

Halász Frigyes dr.: Mikor már nem dolgoztak együtt Kovácssal, hol találkoztak vele?

Vádlott: Én háromszor találkoztam vele a városligetben.

Halász: Ha Várkonyi nem ad pénzt, mit gondoltak az esetre tenni?

Vádlott: Erre az eshetőségre nem is számítottunk. Én egész botorul, tudatlanul mentem bele a dologba.

Veisz Ödön dr.: Volt valaha dinamit a kezében?

Vádlott: Nem, soha.

Veisz: Hiszen akkor nem is tudhatott volna vele banni.

Vádlott: Hát kérem, a Muzsik...

Veisz: Igen, a Muzsik!

Vádlott: Igenis, azt gondoltam, ő tud vele banni. Mondotta volt is, hogy én csak inasnak kellek.

Veisz: Arról tud-e, hogy Muzsik lement volt és megvizsgálta a Margit-híd csatornáját? Két ruhát vitt az alkalommal magával, mert számított rá, hogy az egyik nagyon elpiszkolódik. Akkor nézte ki a dinamit helyét is.

Vádlott: Erről mit sem tudok.

Visontai Soma dr.: Azt mondotta volt az elnök ur kérdéseire, hogy a terv nem volt komoly. Vallomása során kitűnik, hogy elhatározták a zsebkezdőjét, kijelölték, ki gyújtja meg a zsinórt. Hogy tudja ezt összeegyeztetni?

Vádlott: Komoly szándékom azért se lehetett, mert sokkal gyávább, hitványabb ember vagyok, semhogy ilyent tenni merjek.

Visontai: Esküt nem tettek egymásnak, vagy valamilyen fogadalmat?

Vádlott: Nem, soha.

Visontai: Beszéltek maguknak bárki is valami rosszat a királyról?

Vádlott: Nem beszélt senki.

Visontai: Olvasott valahol ilyen dolgokról, amelyet maguk itt el akartak követni?

Vádlott: Igen, a francia forradalom történetében.

Visontai: Hát még hol olvasott ilyenről?

Vádlott: A Regélő Bács naptárban.

Visontai: Maga eljár, ugyebár, szociálistagyűlésekre. Mit tárgyaltak ottan?

Vádlott: A munkások helyzetéről beszéltek.

Visontai: És szó volt arról is, hogy erőszak útján javítanak rajta?

Vádlott: Nem, csak törvényes eszközökről beszéltek. Az általános szavazási jog útján. Legyen a szegény embernek is joga. A képviselőházban az ő képviselőik is helyet kapjanak, akik az ő érdekeiket védik.

Elnök: Járt-e a csatorna körül sokat?

Vádlott: Nem jártam arra, csak Muzsik ment el.

Az elnök most elrendelte, hogy Hartmant a szomszédos terembe vigyék és elővezetett Muzsik Józsefet, a merénylet tervezőjét.

(Muzsik József.)

Mosolyogva lépett be a terembe egy bőrtőnőr kíséretében Muzsik József, a merénylet tervezője. Láthatólag gondosan van öltözve. Mintha dicsőséget találna abban, hogy miatta annyi ember gyűlt össze. Nyugodtan válaszol az elnök kérdéseire. Vallomása alatt védője kérelmére megfigyelték Ajtay és Morawcsik tanárok, mint törvényszéki orvosszakértők.

Az általános kérdésekre előadja, hogy harmincegy éves, református, nőtlen, napszámos. Vagyona nincs. A szülei éinek és érintkezett is velük, míg el nem fogták.

Az elnök tudtára adja, hogy a királyi ügyészség azzal vádolja, hogy összeesküvést tervezett a király élete ellen. Bűnösnek érzi-e magát Muzsik József?

Vádlott: Nem érzem magam bűnösnek, mert a tett elkövetése nem is volt szándékomban. — Pálné akart erre rávenni már egy év óta. Ő volt ennek a dolognak az első megindítója. Mindig utánam járt és azon igyekezett, hogy engem erre rávegyen.

Elnök: Kovácsnak ki szólt?

Vádlott: Ő szólított meg engemet kávémerésben és ajánkozott, hogy szerez pénzt dinamitra.

Elnök: Honnan tudhatta ő, hogy maga mit főz?

Vádlott: Hartman mondhatta neki, de én fölvilágosítottam, hogy nem akarok semmit, nem is lesz semmi.

Elnök: Nézze ezt a jegyzőkönyvet Muzsik József, mely Berczy kapitány előtt tett vallomását tartalmazza, meg ezt a hosszabbat, amely a rendőrség előtt tett vallomását foglalja magában és végül ezt a leghosszabbat, mely magában foglalja azt a vallomását, amit a vizsgálóbíró előtt tett. Ezekben egészen más van ám, mint amit most elmondott. Nem emlékszik?

Vádlott: Lehet, hogy egy szóval kevesebbet vagy többet mondtam másutt, de minden esetre ebben az értelemben.

Elnök: Háromszor egyformán vallott, miért beszél most másképp?

Vádlott: Én mindig ezt mondtam.

Elnök: No jó. Mikor fogták el magát?

Vádlott: Május tizenharmadikán.

Elnök: Kinek a panaszára?

Vádlott: Pál Józsefné panaszolt el.

Elnök: Maga is fel akarta jelenteni Pálnét, de csak az volt a panasz, hogy ledér életet él. A merényletről egy szóval nem beszélt. Hogy jön most erre a gondolatra? Miért nem mondotta el mindezeket a rendőrségnek?

Vádlott: Ha mindent el akarnék mondani, ugy két hónapból sem futná ki az idő.

Elnök: Tudta-e Kovács vagy Hartman, hogy a merényletet eredetileg Pálné tervelte?

Vádlott: Nem tudták.

Elnök: No, Pálné sem tudta.

Vádlott: Dehogyan nem, Pálné mindig azon igyekezett, hogy rábeszél erre.

Elnök: Milyen formában tette volna ezt Pálné?

Vádlott: Mikor a Margithídon a csatornát építették, akkor nála laktam. Nem vettem volna ki a lakást, ha tudom, hogy ő nála kell laknom. Mert ismertem Pálnét. Ezelőtt nyolcz évvel találkoztam vele. Egy mulatóhelyre mentem volt és ő hozzám szegődött. Bort rendelt és ivott. Közben tánczra kérték. Ekkor egy hajós odajött és figyelmeztetett, ne álljak szóba Pálnéval, mert még a kabátomat is ott hagyom. Én megköszöntem a tanácsot, fizettem és elmentem. A véletlen vezetett volt most a lakásába. Nem volt otthon, mikor felpénzt adtam és nem is tudtam, kihez megyek. Ő aztán viszonyt kezdett velem.

Elnök: Daczára annak, hogy maga nem akarta?

Vádlott: Utánam jött mindenfelé.

Elnök: Maga fürdőre is ment vele. Lánczon vitte magát, ha nem akart menni?

Vádlott: Nem vitt lánczon.

Elnök: No, mondja, miért beszél maga másképp most, mint azelőtt? Feleljen arra, mikor Pálnéval együtt volt a kávémerésben, rendszeren ki fizetett?

Vádlott: Én.

Elnök: Miért fizetett, ha szabadulni akart tőle?

Vádlott: hallgat.

Elnök: Mikor beszélt Pálné először a merényletről?

Vádlott: Mikor a német császár Budapestre jött, azt mondotta, hogy a szociálisták merényletet terveznek ellene.

Elnök: Ön olyan sok mindenféle új dolgot beszél össze, hogy kénytelen vagyok vallomásai jegyzőkönyvét felolvasatni.

A jegyzőkönyv tanúságai szerint, mely magában foglalja Muzsiknak a rendőrség előtt tett

vallomásait, elmondotta a vádlott, hogy három év óta élete csupa tengődés volt. Néha kenyere sem volt, mert ha keresett is két-három forintot hetenkint, abból egyrészt mindig ruházatára fordított. Külsőjére mindig sokat adott. Huszszor jelentkezett a tél folyamán az utazaseprésnél, de nem kapott alkalmazást. Ekkor elhatározta, hogy légberúpi a királyt. Ha Francia- és Oroszországban találkoztak olyan derék emberek, akik ilyent magcsalókedtek, megteszi ő is.

Vádlott (Félbeszakítva a felolvasást): Én azt ezt ugy nem mondtam.

Elnök: Hiszen aláírta a jegyzőkönyvet.

Vádlott: Kényszerítették rá. Elébe tettek és aláírták velom.

Elnök: A vizsgálóbíró megkérdezte magától, hogy a rendőrségnél bántották-e és maga azt felelte, nem. Hát hogy mondta el a dolgot?

Vádlott: Nem így, az bizonyos.

Elnök: Május tizenhatodikán vették fel az első jegyzőkönyvet. Három nap mulva, tizenkilencedikén jelentkezett önként a rendőrkapitánynál és jegyzőkönyvet vettek fel. Emlékszik?

Vádlott: Igen.

Elnök: Abban a jegyzőkönyvben mondta a következőket Muzsik. Figyelje csak: „Mikor ide behozták el voltam keseredve és nem bántam volna, ha mindjárt fel is akasztanak. Növelte elkéséredésemet, hogy milyen rossz a munkás sorsa. Neki nem szabad vasárnap dolgozni, de a szeszgyárnak igen, mert abból haszna van az államnak. Hallottam amint egy munkás azt mondotta, hogy megcsókolná annak a lábát, aki megiltán a szeszmerést. Elkéséretettek a lapok hírei, hogy a csendőrszurony és golyó hány munkást terített le. Meghatott a jó bánásmód, amiben részem van és igazat vallok.

Vádlott: Ezt nem mondtam.

Elnök: Akkor önként jelentkezett és vallott, most pedig tagad. Persze fél a feje felett össze-tornyosuló vésztlől.

Vádlott: Az igaz, amit most itt mondok.

Elnök: No akkor emlékébe hozom a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, ahol azt mondja, hogy elkövette volna a merényletet, ha mindjárt az életébe került volna is.

Vádlott: Ezt nem mondtam.

Elnök: Igazán? Ki volt ott, mikor a vizsgálóbíró kihallgatta?

Vádlott: Ő és az irnoka.

Elnök: Mit gondol, melyik a kettő közül hamisíthatta meg a maga vallomását?

Vádlott: hallgat.

Elnök: Ismerteti folytatólag a jegyzőkönyv tartalmát, mely szerint Muzsik azt vallotta, hogy tervét nemcsak Pálnéval, hanem a vele együtt dolgozó Csontos Sándornak és Németh Péternek is megmondotta.

Vádlott: Nem így vallottam én azt.

Halász dr.: No, mi volt hát igaz ebben az egész dologban?

Vádlott: Mikor a Margit-köruton a csatorna épült és én ott dolgoztam, Pálné azt mondotta, hogy tegyek dynamitot bele. Majd azt alkalomadtán fel lehet robbantani. Mondotta is, hogy helyet kellene hagyni, ahol meglehetne gyujtani. Én azt feleltem, hogy hiábavaló dolog volna. A következők ugyanis betömnék a nyílást. Hartman is beszélt nekem a dologról. Neki azt feleltem, hogy három-négyszáz forint kell a terv kiviteléhez. A nagy összeg említésével akartam elijeszteni a szándékától. Hartman biztatta Kovácsot is, aki engem megszólított, de én mindig le akartam beszélni.

Veisz Ödön dr.: Volt maga Pálnéval fürdőben?

Vádlott: Voltam.

Veisz dr.: Ugy körülbelül hányszor?

Vádlott: Vagy huszonöt-ször.

Veisz dr.: Május tizenharmadikán azzal a szádékkal ment Pálnéval a fürdőbe, hogy a rendőrségnél feljeleníti és ezáltal leleplezi?

Vádlott: Igen.

Veisz dr.: Miért tette volna ezt?

Vádlott: Meg akartam szabadulni tőle. Tudtam, hogy leányokkal is kereskedik.

Veisz dr.: Látott maga valaha dynamitot?

Vádlott: Nem, soha.

Veisz dr.: Járt lenn a csatornában, melyet a merénylet helyéül emlegetnek?

Vádlott: Nem.

Veisz dr.: Azt mondják, még pisztolyt is vitt magával a csatornába, hogy esetleg agyonölve vele valakit, ha meglátják.

Vádlott: A rendőrök keresztlilkutatták a holmimat és nem találtak semmit. Nem volt nekem pisztolyom.

Veisz dr.: Mikor Pálnéval beszélt a dologról, mit mondott ő?

Vádlott: Azt mondotta, hogy adna negyvenötven forintot dinamitra.

Visontai Soma dr.: Maga azt mondotta, hogy egy lösvökeres magyar embert keres társul és azt megtalálta Hartmanban.

Vádlott: Ha magya embert keresek, ugy csak nem gondolhatok — Hartmannra.
Visontai dr.: Hát Kovácsra gondolt?
Vádlott: Ó rá sem gondoltam.
Visontai dr.: Hát mi szándéka volt ezekkel az emberekkel?
Vádlott: Hartman azt mondotta, hogy nagyon szeretné röpiülni látni egész Budapestet. Nagyon el volt keseredve.
Az elnök felfüggeszti öt percze a tárgyalást és Muzsik Józsefet elvezetteti. A szünet után a harmadik vádlottra került a sor.

(Kovács Gyula.)

A harmadik vádlott czeplédi földműves. Tavasszal bejött dolgozni Budapestre, mert otthon nem kapott munkát. Itt ismerkedett meg Muzsikkal és Hartmannal. A vallatás során Kovács bűnbánatot mutat és sokat sir. Különbön értelmes munkának látszik és a feleletei mutatják, hogy jól átgondolta őket.

Az általános kérdéseknél eladja, hogy negyvenhat éves, római katolikus, neje és egy leánya van. Büntetve volt egyizben sikkasztásért — három napra. Katona is volt a Molinári ezredben.

Elnök: Ha katona volt, ugy húségesküt is tett?

Vádlott: Igenis, még most is a szívemben áll az, amit esküvel fogadtam. Én húséggel vagyok. Muzsikkal egész nap járt a szája és most haragszanak rám, mert azt hitték, hogy jómódu ember vagyok és kicsikarhatnak tőlem vagy ötszáz forintot. Küldtek is mindig Várkonyihoz, hogy kérjek pénzt. Május ötödikén azt mondták, hogy Várkonyit és a feleségét elfogták Bécsben. Ekkor azt tanácsolták, hogy kérjek a leányától pénzt. Okvetlenül adni fog most, mikor a szülei be vannak zárva.

Elnök: Feleljen a kérdésekre. Azzal van vádolva, hogy Muzsikkal és Hartmannal megállapodott a király meggyilkolására. Igaz ez?

Vádlott: Nem, határozottan nem igaz.

Elnök: Nem is beszéltek erről?

Vádlott: Muzsik említette, hogy a német császárt is meg akarta ölni, mikor Budapestben volt. De nem volt pénze a terv kiviteléhez. Én sem hallója, sem látója nem akartam lenni a dolognak.

Elnök: Ismeri Várkonyit személyesen?

Vádlott: Igen, ismerem. Beszélgettem vele egyszer.

Elnök: Milyen embernek ismerték maguk Várkonyit?

Vádlott: Szociálista pártvezérnek.

Elnök: Mit vártak maguk attól a párttól?

Vádlott: Várkonyi azt akarta, hogy szünjék meg a robot, hiszen már negyvennyolczban eltörölték. Az élelmiszerekre vetett fogyasztási adó s ürgös eltörölését kívánta és az általános szavazati jogot.

Az elnök ismerteti Kovács vallomása jegyzőkönyvét. Akkor beismerte, hogy Muzsik beszélt előtte a merényletről és Hartmannal együtt tanácsot kértek tőle, hogyan lehetne pénzt szerezni.

Vádlott: Igaz. Muzsik azt mondotta, hogy neki már készen van a terve.

Elnök: Igy volt ez, Kovács?

Vádlott: Igen, így volt.

Elnök: Szembe is meg merné ezt mondani Muzsikkal?

Vádlott: Merném.

Elnök: Hartman előtt mondotta ő ezeket a dolgokat?

Vádlott: Hallhatta az is.

Elnök: Magára milyen benyomást tett ez a dolog, ki a szerzője e tervnek?

Vádlott: Csakis Muzsik.

Elnök: Mondotta ő, hogy nem törődik az életével és lemegy majd a csatornába, hogy azt felrobbantsa? Pisztolyt is visz magával, lelő mindekit, aki követni meri?

Vádlott: Igen, úgy van.

Elnök: Muzsik azt mondotta, hogy a Margithidnál és Lánchidnál jelöl ki alkalmas helyeket?

Vádlott: Igen.

Elnök: Vigyázzon jól, a Lánchidról is szó volt, mind a két hídról volt szó?

Vádlott: Igen.

Elnök: Szembe merné ezt mondani Muzsikkal?

Vádlott: Hogyne!

Elnök: Nézze, Kovács, maga magyar ember, húségesküt is tett a királynak és tudta, hogy milyen szörnyű dolgot akar ez a két ember elkövetni. Miért nem jelezte fel őket?

Vádlott (sirva): El voltam tökéltre, méltóságos uram, hogy följelentem őket, de nem mertem; félttem, hogy leszarnak. Aztán számárságnak néztem az egészet, nem vettem komolyan.

Elnök: Mondotta Muzsik, hogy járt lent a margitkörúti csatornában?

Vádlott: Emlékszem, mondotta.
Elnök: Biztatták magát, hogy Várkonyi leányától pénzt kérjen?
Vádlott: Igen, mert gondolták, hogy az apja el van fogva s a lány így adni fog.
Elnök: Ok azt mondják, maga ajánlkozott, hogy hoz pénzt.
Vádlott: Rosszul modják.
Ügyész: Mondotta Muzsik magának, hogy most kellene a pénz, mert itt van a király?
Vádlott: Mondotta.
Halász dr.: Komolynak vette maga ezt a dolgot?

Vádlott: Azt hittem, hogy a pálinka beszél Muzsikkól.

Halász dr.: Pál Józsefnét ismerte?
Vádlott: Nem.

Visontai Soma dr.: Mikor magával a merényletről beszéltek, mindig pénzt kértek?

Vádlott: Igen.

Visontai dr.: Nem gondolt maga arra, hogy ötszáz forintot akarnak csak kicsikarni?

Vádlott: De igen, gondoltam, hogy azt akarják s akkor majd jót nevetnek a bolond paraszton, akit becsaptak.

Elnök: Mikor Muzsik a királyról beszélt, sohasem szidalmazta?

Vádlott: Nem, soha.

(A szembesítés.)

Muzsik Józsefet és Hartman Lajost hivatta be ezután az elnök. Mind a három vádlottat szembesítették. Vallomásaikhoz erősen ragaszkodtak s azon igyekeztek, hogy a dolog ódiúját egymásra kenjék. Különösen Muzsik erősítette, hogy Pálnétól nem tudott szabadulni. Mikor az elnök figyelmeztette, hogy otthagyhatta volna, azt felelte:

— Hogy szabadultam volna meg tőle? Meg nem ölhettem. Gyilkos csak nem leszek!

Két óraker az elnök felfüggesztette a tárgyalást, tudatva az érdekeltekkel, hogy délután fél négy óraker folytatódik a bizonyítási eljárás.

(Pál Józsefné.)

Ötven év körüli asszony, Muzsik József volt háziasszonya, aki a merényletet eredetileg följelentette volt. A följelentés után Pálné Muzsikkal egy fürdőbe ment, ahol a rendőrség már leste.

Mikor az elnök erre vonatkozólag kérdéseket intézett a tanuhoz, nagyon kiterős válaszokat adott.

— Én kijöttem a fürdőből — mondotta — mikor Muzsik ismét elkezdte beszélni az ő szörnyű dolgai.

Az elnök tudtára adta, hogy a kényesebb körülményekre nézve kellő kímélettel teszi fel majd a kérdéseket.

Visontai Soma dr.: Meghajlik az elnök intenzioi előtt, de a védelem érdekében szükségesnek látja, hogy Pálné határozott kérdésekre határozottan feleljen. Ez okból arra kéri a törvényszéket, hogy zárt ülést rendeljen el. Pálné ugyanis már az első kérdésnél olyanformán nyilatkozik, mintha csakis Muzsik elfogatása miatt ment volna vele a fürdőbe.

Az ügyész ellenzi a zárt ülés megtartását.

Zaitway Leo elnök kijelenti, hogy a zárt ülés kérdését egyelőre függőben tartja. Kérdéssel fordul ismét a tanuhoz:

— A fürdőben történt talán valami olyan, ami önt felbőszítette?

Pálné: Nem.

Elnök: Rendőrökről nem volt szó?

Pálné: Nem, nem igaz semmi.

Elnök: Mit mondott magának Muzsik az ő szörnyű tervéről?

Pálné: Ó híres halállal fog meghalni, úgy mondotta, mire én azt kérdeztem tőle, hogy mi haszna lesz belőle?

Elnök: Tud róla, hogy Muzsik katonaadóval tartozott?

Pálné: Tudom, emlegette sokszor Muzsik. Nyenkor mindig azt ígérte, hogy majd megfizet ő kamatostul annak a német kutyának.

Elnök: Kit gondolt Muzsik ez alatt?

Pálné: Ó felségét.

Elnök: Szó volt valami segélyről is, melyet valahonnan kapni fog?

Pálné: Emlegette, hogy kap külföldről 300 forintot s akkor dolgoznia sem fog kellene, ő pedig a szavának áll. Megteszi, amit megfogadott.

Elnök: Miért jelentette ön fel Muzsikot?

Pálné: Attól félttem, hogy megteszi, amit ígért és még engem is felelősségre vonhatnak.

Elnök: Pajtásairól nem beszélt?

Pálné: Mondotta egyszer, hogy az egyik elment Czeplédre elbucszni a családjától.

Elnök: Magát sohasem fenyegette?

Pálné: Ígérte, hogy ha elarúdom, hát dinamitot dob be az ablakom.

Elnök: Muzsik azt állítja, hogy ön beszélt rá a merénylet végrehajtására.

Erre elnök szembesíti Pálnét Muzsikkal; utóbbi a szemébe mondja a tanunak, hogy ő beszélt rá a merényletre. (Pálné nevet.)

Az elnök egyes kérdéseket intéz Pálnéhoz, melyekre az kitérően válaszol, azt hangoztatva, hogy a becsületét nem hagyja.

Elnök: Arra gondolom van nekem, hogy a lehetőség határában belül önhöz ne intőzzenek olyan kérdéseket, melyek becsületében séríthetnek.

Pálné erre a védői asztal felé fordul és odaszól:

— Az az ügyvéd ur is megtámadott a becsületemben.

Elnök: Melyik ügyvéd urat gondolja?

Pálné: Azt a kövér fiskálist (rámutat Visontai Soma dr.-ra).

Elnök: Mennyiben támadta meg önt?

Pálné: A folyosón odajött hozzám és azt kérdezte, hogy mit csináltam Muzsikkal a fürdőben.

Miután Pálné nagyon belemerült becsülete védelmébe s az elnök többszöri figyelmeztetése dacára folyton lármázott, az elnök kivezettette a teremből és Visontai Soma dr.-hoz fordult, hogy Pálné szavaira magyarázatot kérjen.

Visontai Soma dr. kijelentette, hogy egy szót sem beszélt Pálnéval, hanem mindössze is egy tanutól, akit a délelőtti folyamán nem látott, kérdezte meg a nevét.

Pál Józsefnét, miután időközben elcsöndesedett, ismét berendelték s a törvényszék elhatározta, hogy a tárgyalást egyelőre zárt ajtók mögött folytatják. A zárt ülésben Pálné tagadta, hogy Muzsikkal viszonya lett volna.

(A tanuk.)

Ezzel a többi tanukra tértek át. Deák Ferencz cipészsegéd együtt lakott Muzsikkal Pálnénál. Goromba embernek mondja Muzsikot.

Beszélt önnök Muzsik arról, hogy ő híres ember lesz?

Deák: Nekem nem, de Pálnénak, aki nekem nagynéném, igen. Pálné panaszkodott, hogy Muzsik nem hagy neki nyugtot s erre tanácsoltam, csináljon magának nyugtot, úgy, hogy jelentse fel.

Muzsik: Hisz még Deák mondta nekem, menjek a szociálistákhoz, ott kapok elég pénzt, amennyi csak kell, — a merényletre.

Deák: Tizenháromszor esküszöm, hogy nem igaz.

Tóth Mária virágárusleány, alkalmazottja Pálnénak s ennek a beszéde után tud a merényletről. Azt nem tudja, hogy Pálné is részes lett volna a tervben. Csak Muzsikról hallott, a társairól nem.

Halász védő: Mit mondott Pálné?

— Hogy Muzsik meg akarja ölni a királyt b o m b a l.

Mikor beszélt ezt?

— Jóval előbb, hogy Muzsikot elfogták.

Németh Péter utcaesepő is ismerte Muzsikot, mert azelőtt nála lakott. Dolgos ember volt akkor, nem igen korhelykedett.

(Az orvosszakértők nézeteltérése.)

Felolvasták ezután az orvosszakértők véleményét, amely szerint Muzsik semmiféle elme-zavarban nem szenved, de korlátolt elméjű ember.

Az elnök felkéri az orvosokat, hogy nyilatkozzanak most újra.

Moravcsik Emil dr. egyetemi tanár kijelenti, hogy annakidején az összes irgatókat is áttanulmányozva adott véleményt. Most a végtárgyaláson hallottak után is csak az a vélemény, ami előbb volt. Ajtay dr. szerint Muzsik műveltségének megfelelő belátással bír.

(A védelem.)

Kiballgatják ezután a többi tanukat, akiket a védelem jelentett be. Közük Pécsi István, a 757. számú rendőr, nem ismeri Muzsikot s nem emlékszik arra sem, hogy a vádlott május 18-án délben felhívta volna őt, hogy menjen be a Gschwindt-fürdőbe s fogjon ott el egy nőt.

Muzsik: Ott állt pedig a poszton s én mikor kértem, átadtam neki két női harisnyát.

A rendőr: Nem emlékszem rá.

Elnök: Ó a számjára is oly pontosan tud emlékezni, hát lesz tán valami a dologban; gondolkozzék csak, hisz nem olyan mindennapi az a két női harisnya.

— Nem emlékszem semmire.

Muzsik: Lekenyerzte Pálné egy forinttal.

Elnök: Ezért a támadásért r e n d r e u t a s i t o m.

Pálné (akit behívnak): Sohasé láttam ezt a rendőrt.

(Muzsik nem vall.)

Elnök (Muzsikkhoz): Mind e tanuk után is megmarad vallomásánál?

— Megmaradok

Erre felolvassák a rendőrség előtt tett beismerést. Muzsik akkor azt vallotta, hogy elhatározta a merényletet, de semmi előkészületet nem tettek, azzal sem törődtek, hol veszik majd a dinamitot.

Elnök: Látja, ilyen részletes vallomást csak maga mondhatott volna!

Muzsik: Tovább is ragaszkodik a mai vallomáshoz.

Elnök: Konstatálja, hogy a bíróság megkezdte a katonai téparanesnekéséget, kérve, hogy vizsgálta meg a Margit-körtüti kérdéses csatornarészt, történt-e ott valamely kísérlet dinamit elhelyezésére. A vizsgálatot Appel Ferencz báró utászhadnagy teljesítette és sem robbanóanyagot, sem gyanusát nem talált.

(Pálné nem akar esküt tenni.)

Ezzel a bizonyítás véget ért s noha a védelem Pálnét kifogásolta, az összes tanukat megeskettették.

Amint a tanuk sorba állnak, hogy esküt tegyenek, kiválik közülök Pálné:

— Én, kérem, nem tehetem le az esküt!

(Mozgás.)

— Miért? Ha igazat mondott, leteheti.

— De nem úgy van, méltóságos uram!

— Akkor majd újra a zárt ülésben kérdezzük meg. Addig távozzék a teremből.

Izgatottság támadt e jelenetre s érdeklődéssel várták a teremben, mi valótlan mondott vagy mit hallgatott el a koronatanu.

Elnök (a többi tanuk megeskettése után): Jöjjön be Pálné!

Pálné (hangos sirással): Nem mondtam igazat.

— Miben?

— Arról, amikor Muzsikkal a fürdőben voltunk.

— Akkor nem is azért ment vele oda, hogy a merénylet részleteit ki tudja tőle?

— De azért is!

— Mondja most már meg, nem várt maga valami jutalmat a feljelentésért?

— Nem, csak kötelességből tettem.

A védők a most lefolyt jelenet után még inkább elleneztek Pálné eskübeocsátását, de a bíróság ezt a tanút is megeskettette.

(A véd.)

Szünet után Fittler Bálint főügyész helyettes foglalkozott a szoczialista sajtóval, mely híveiben, akik nem elég értelmesek, az eszmék vak propagálójára talál. Levezető elmélkedés után az eset részleteire tért a közvédlő. Az előkészületeket sem tették meg, de a vádhoz, mely öket terheli, nem kell több, elég az elhatározás.

Amidőn vádat emelt Muzsik és két társa ellen, nem zárkozik el az enyhítő körülmények elől s felsorolja ilyenül azt, hogy politikai téveszmék hatása alatt cselekedtek. Magyarországon soha sem kellett a 130. §-t alkalmazni a z n i, mert magyar ember eddig sobasem vemedett erre a leggonoszabb tetre.

Holnap a védőbeszédet következik. Déltájig hozzák meg, előreláthatólag az ítéletet.

SPORT.

+ Cylene győzelme. A ma Newmarketben lefutott 240,000 koronás Jockey Club - Stakes-ben Cylene volt első Velasquez ellen. A győztes a három éves Bona Vista-nak, a Kishéren felállított apaménnek az ivadéka.

+ Hercegi vadászatok. Koburg Fülöp herceg fiával, Lipóttal és Koburg Ágost gothai herceggel tegnap reggel a szokásos őszi vadászatokra Pohorellára utazott. Ma kimentek a híres Királyhegyre, Mátyás király egykori kedvenc vadász helyére, ahol Fülöp herceg a Királyhegy Tavarina nevű erdő részén egy tizes, Ágost herceg pedig a zsarnói völgyben egy tizenégyágancsos szarvast ejtett. A hercegek két hétig időznek a hercezes Gömörben, hol az uradalmakban nagy vadállomány van.

Őszi lóversenyek.

(Harmadik nap.)

Mindjárt azon kell kezdenünk, hogy ma megint fejletre volt állítva a papirforma; mert kivéve az októberi handicap-et, minden futamban hátul vagy verve kulligáltak be a favoritok. President, Jutka, Páratlan, Mia Teresina és Angely veresége sok pénzbe került ma a fogadó közönségnek.

Érdekes volt az októberi handicap, amelyben tíz ló állott a starthoz. A közönség Maltesert, Hebet és Zászlóst favorizálta. A startnál Malteser Duna és Wilful ugrottak elő a vezetéssel. A rövid oldalon Malteser-t lovása a harmadik helyre vetette vissza, mely mögött Szolgabíró látszott. Az egyesbe Malteser és Szolgabíró fordultak be először, a többiek egy csomóban. Hebe kénytelen volt kívülről megkerülni a mezőnyt, de alig nyomult fel a csomóba, már verve is volt. A távoszlopnál Ignác szökik az élre s könnyű győztesnek látszik, de a közvetlen mögötte galopozó Malteser egy kis ösztökélésre előtte terem s biztosan félhosszal ér elsőnek a célhoz.

Malteser, úgy látszik, csak ma fejtette ki igazi képességét, győzelmével klasszist árult el.

Megemlétsre méltónak tartjuk még a sötét Boston könnyű győzelmét a Palotai-díjban. A Beaumont-esikő, úgy látszik, egyike a legjobb két éveseknek.

A részletes eredmény a következő:

I. Welter-handicap. Díj 2000 korona. Távozság 1400 méter.

1. Szászbereki ménés Ara 45 kilogramm, lovagolta Slack.

2. Péchy A. President 49 kilogramm, lovagolta Poole.

3. Dreher A. Billnitz 57.5 kilogramm, lovagolta Bulford S.

Futottak még: Báró Springer G. Orchef 59 kilogramm, lovagolta Hyams, Mr. Silton Furfang 52.5 kilogramm, lovagolta Gilchrist, Br. Pletzger R. Golden Residue 43.5 kilogramm, lovagolta Sands.

Bírói ítélet: Két és félhosszal igen könnyen nyerve, egy hosszal harmadik.

Idő: 1 perc 36²/₃ másodperc.

Totalisateur: 5: 23. — 1 forintos helyen 5: 26, 30 krajczáros helyen 5: 27. — Helyrefogadások: I. 25: 39. II. 25: 37.

A többi ló quótája győzelem esetén: 5: 13 President, 5: 27 Furfang, 5: 28 Orchef, 5: 45 Billnitz, 5: 57 Golden Residue.

Könyvfogadások: pari President, 5 Ara, 7 Billnitz, Furfang és Orchef, 10 Golden Residue.

Versenyérték: 1980 korona, 600 korona a másodíknak, 120 korona az egyleti pénztárnak.

II. Gátverseny-Handicap. Díj 3000 korona. Távozság 2800 méter.

1. Jankovich D. Belle Helene 62.5 kilogramm, lovagolta Csompora.

2. Miklósfalvi ménés Gallitrac 63 kilogramm, lovagolta Herbert.

3. Báró Pletzger R. Vignola 64 kilogramm, lovagolta May.

Futottak még: Gróf Korytowski F. Wiosna 75 kilogramm, lovagolta Huxtable H. Liptay B. Nyiri bicskás 63 kilogramm, lovagolta Hruska, Mr. C. Wood Jutka 58.5 kilogramm, lovagolta Hesp. Geist G. May-be 54.2 kilogramm, lovagolta Shejbal.

Bírói ítélet: Félhosszal feltartva nyerve, öthosszal harmadik.

Totalisateur: 5: 18. — 1 forintos helyen 5: 19, 30 krajczáros helyen 5: 20. — Helyrefogadások I. 25: 57. II. 25: 182.

A többi ló quótája győzelem esetén: 5: 14 Jutka, 5: 28 Vignola, 5: 31 May-be, 5: 48 Wiosna, 5: 117 Gallitrac, 5: 146 Nyiri bicskás.

Könyvfogadások: 1.5 Jutka, 4 Belle Helene, 5 Vignola, 7 May-be, 8 Wiosna, 10 Gallitrac és Nyiri bicskás.

Versenyérték: 2000 korona, korona 570 a másodíknak, 60 korona az egyleti pénztárnak.

III. Októberi Handicap. Díj 10,000 korona. Távozság 1600 méter.

1. M. Newmarket Malteser 48.5 kilogramm, lovagolta Gilchrist.

2. Br. Üchtritz Zs. Ignác 56 kilogramm, lovagolta Sharpe.

3. Gr. Hunyady I. Wilful 44 kilogramm, lovagolta Milne.

Futottak még: Geist G. Szolgabíró 55 kilogramm, lovagolta Barker, Schosberger L. Hebe 58 kilogramm, lovagolta Wilton, Mr. C. Wood Zászlós 56 kilogramm, lovagolta Adams, Tränkel A. szász, L'Astro 50.5 kilogramm, lovagolta Hyams, Wahrmann R. Duna 47 kilogramm, lovagolta Cleminson, Mr. Dorryt Katinka 45 kilogramm, lovagolta Sands.

Bírói ítélet: Félhosszal biztosan nyerve, háromhosszal harmadik.

Idő: 1 perc 48²/₃ másodperc.

Totalisateur: 5: 27. — 1 forintos helyen 5: 32, 30 krajczáros helyen 5: 28. — Helyrefogadások: I. 25: 52. II. 25: 60. III. 25: 75.

A többi ló quótája győzelem esetén: 5: 24 Hebe, 5: 30 Zászlós, 5: 33 Ignác, 5: 38 Szolgabíró, 5: 57 Duna, 5: 62 Wilful, 5: 63 Katinka, 5: 80 L'Astro.

Könyvfogadások: 6 Hebe, Malteser, Zászlós, 7 Ignác, Katinka és Szolgabíró 8 Duna, 10 Wilful, 20 L'Astro.

Versenyérték: 10,000 korona, 1900 korona a másodíknak, 400 korona a harmadiknak, 660 korona az egyleti pénztárnak.

IV. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távozság 1100 méter.

1. Capt. Gaston Win some money 44 kilogramm, lovagolta Sands.

2. Szászbereki ménés Tulipán 44 kilogramm, lovagolta Slack.

3. Wahrmann R. Intruder 49 kilogramm, lovagolta Gilchrist.

Futottak még: Báró Edelsheim-Gyulay L. Maria Pia 47.5 kilogramm, lovagolta Wilton, Jankovich D. Páratlan 57.5 kilogramm, lovagolta Adams.

Bírói ítélet: Egyhosszal igen könnyen nyerve, négyhosszal harmadik.

Idő: 1 perc 13 másodperc.

Totalisateur: 5: 20. — 1 forintos helyen 5: 26, — 30 krajczáros helyen 5: 30. — Helyrefogadások: I. 25: 55. II. 25: 102.

A többi ló quótája győzelem esetén: 5: 10 Páratlan, 5: 28 Maria Pia, 5: 30 Intruder, 5: 70 Tulipán.

Könyvfogadások: 3¹/₂ Win some money, 6 Intruder, 7 Maria Pia, 8 Tulipán.

Versenyérték: 1970 korona, 800 korona a másodíknak, 550 korona az egyleti pénztárnak.

A győztest megvette Mr. Fivo 8100 koronáért.

V. Eladók handicapja. Díj 2000 korona. Távozság 1000 méter.

1. Gróf Trauttmansdorff L. Nell 56 kilogramm, lovagolta Barker H.

2. Krausz L. Mia Teresina 50.5 kilogramm, lovagolta Gilchrist.

3. Burchard P. hadnagy Prior 50.5 kilogramm, lovagolta Cleminson.

Futott még: Mr. C. Wood Palota 47.5 kilogramm, lovagolta Sands.

Bírói ítélet: Kúzdalem után félhosszal nyerve, három hosszal harmadik.

Idő: 1 perc 53²/₃ másodperc.

Totalisateur: 5: 17. — 1 forintos helyen 5: 18, — 30 krajczáros helyen 5: 15. — Helyrefogadások: I. 25: 36. II. 25: 34.

A többi ló quótája győzelem esetén: 5: 10 Mia Theresina, 5: 21 Palota, 5: 31 Prior.

Könyvfogadások: pari Mia Teresina, 3 Palota, 3 és fél Nell, 5 Prior.

Versenyérték: 1960 korona, 160 korona a másodíknak, 80 korona az egyleti pénztárnak.

A győztest megvette lovag Lederer S. 4000 koronáért.

VI. Palotai-díj. Díj 3000 korona. Távozság 1000 méter.

1. Mr. C. Wood Boston 54.5 kilogramm, lovagolta Poole.

2. Báró Springer G. Angely 58.5 kilogramm, lovagolta Hyams.

3. Báró Podmaniczky G. Ozon 54.5 kilogramm, lovagolta Bulford A.

Futottak még: Gróf Festetics P. Tanagra 58 kilogramm, lovagolta Cleminson, Gróf Festetics T. Balaton 54.5 kilogramm, lovagolta Park, Geist G. Remény 53 kilogramm, lovagolta Sharpe, Gróf Károlyi I. András 54.5 kilogramm, lovagolta Huxtable H. Wahrmann R. Pali 54.5 kilogramm, lovagolta Adams.

Bírói ítélet: Négyhosszal könnyen nyerve, kéthosszal harmadik, félhosszal negyedik.

Idő: 1 perc 3²/₃ másodperc.

Totalisateur: 5: 33. — 1 forintos helyen 5: 50, 80 krajczáros helyen 5: 75. — Helyrefogadások: I. 25: 41. II. 25: 33. III. 25: 54.

A többi ló quótája győzelem esetén: 5: 11 Angely, 5: 35 Pali, 5: 51 Remény, 5: 58 Tanagra, 5: 57 Balaton, 5: 60 Ozon, 5: 83 András.

Könyvfogadások: pari Angely, 4 Boston, 8 Tanagra, 10 Balaton, 12 a többi.

Versenyérték: 2960 korona, 750 korona a másodíknak.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Tóth Erzsébet okleveles kisdé-nyvőnt a zichyfalvai állami kisdévodáshoz öröndőrine kinevezte. A kolozsvári pénzügyigazgatóság Veru Valer poszmosi lakost a fekei magyar királyi adóhivatalba díjtalan és ideiglenes adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. Segédmérnöki állásra a vajdahunyad magyar királyi vagyári hivatal alá tartozó gyalári vas- kőszénbányaszatnál, adóügyi állásra az abrudbányai királyi adóhivatalnál, adóügyi állásra a székely királyi adóhivatalnál, egy pénzügyi fővigyázói és egy, csob- leg két pénzügyi vigyázói állásra a veszprémi pén-zügyigazgatóságnál, egy segédtelekkönyvvizelői állásra az újvidéki törvénytörvény-telekkönyvi átalakító dí-nyvői állásra a kájenői járási bíróságnál, utstetési ál- lásra a töröcszentmártoni államépítészeti hivatal ka- rületében, adóügyi állásra a vinga királyi adóhivata- nál, állami végrehajtói állásra a balassagyarmati pén-zügyigazgatóságnál, gyakornoki állásra a marosvás- arhegyi királyi adóhivatalnál, vegyészeti asszisztens állásra a cs. és kir. haditengerészetnél november hó 14.

NYILT-TÉR.

Egyévi önkéntesek

legelőgáznabban és legelőgáznabban fölvezetettnek

Ziller Mór és társa

császári és királyi udvari szállítóknál

Budapest, Károly-laktanya,

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

New-York, szeptember 29.

	szept. 29. cents.	szept. 28. cents.
Buza szeptemberre	72 ¹ / ₂	76 ¹ / ₂
„ májusra	68 ¹ / ₂	69 ¹ / ₂
„ decemberre	68 ³ / ₄	69
Tengeri decemberre	34 ¹ / ₂	35 ¹ / ₂

Chicago, szeptember 29.

	szept. 29. cents.	szept. 28. cents.
Buza decemberre	62 ¹ / ₂	63 ¹ / ₂
Tengeri decemberre	29 ¹ / ₂	29 ¹ / ₂

Mezőgazdaság.

Országos sörárpa-kiállítás. A bíráló bizottság ma délelőtt ejtette meg a bírálatot Cserháti Sándor elnöklése alatt. A bizottság az állami vetőmagvizsgáló és vegyikísérleti állomások előzetes vizsgálata alapján a beküldött árpamintákat hektoliter és abszolutsúly, lisztességi százalék, tisztaság, csirázási esély, proteintartalom, szín, szag és kereskedelmi szempontból bírálta el. A bírálat eredménye a következő: az állami aranyérmét a bizottság Horváth Mihály (Czekeháza, Abauj-Tornamégye) hanner-árpája részére ítélte oda. Az első állami ezüstérmét Küllkey Gyula (Szala, Abauj-Tornamégye) golden melon árpája, a második ezüst érmét gróf Károlyi Erzsébet (Buják Nógrádmegye) chevalier-árpája és a harmadik állami ezüstérmét Gorove János (Sály, Borsodmegye) chevalier árpája nyerte. Bronz-érmeket ítélte oda a bizottság Kubinyi Márton (Erdőtarcsa) chevalier-árpájának, Lánzy Béla (Hym, Abauj-Tornamégye) peerless-árpájának, Vincze Károly (Kis-Hind, Nyitra megye) chevalier-árpájának, Ofner Gusztáv dr. (Lesznye, Hontmegye) Hanna-árpájának, Károlyi Lajos gróf (Stomfa, Pozsony megye) hazai árpájának és ifju Pálffy János gróf (Rudmericz, Pozsony megye) Hanna-árpájának. A kiállítást október 1-én délelőtt nyitják meg az Országos magyar gazdasági-egyesület „Köztelek” palotájának üléstermében és tíz napig lesz nyitva.

Ipar- és kereskedelem.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi oszár. E társaság ma tartotta közgyűlését ifj. Raubauer Károly elnöklése alatt. Az ülés megnyitása után az elnök örömmel említtette föl, hogy a kőbányai sertésüzem forgalma ismét fölemelkedett s biztosra vehető, hogy ha az egészségügyi rendszabályokat megfelelően alkalmazzák, kőbánya ismét visszanyeri a régi fontosságát s a sertéskereskedelemben Európa legelső helyét foglalja el. Ha azt akarjuk, hogy Magyarországon a sertésüzemelés a régi jelentőségét visszafoglalja, a külföldi forgalomra kell a suljt fektetni. Hiteles helyen nyert információ alapján közli az elnök, hogy Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, méltányolva az ügy fontosságát, a Németországgal való egyezményünk alapján, erélyesen követeli a határzár föloldását. Ezért a budapesti sertéskereskedelemben névben köszönetet mond a miniszternek. Abban a reményben nyitja meg a közgyűlést, hogy mindez a legrovidebb idő alatt teljesül s a bécsi sertésüzemelés és a kőbányai piac, amely kettőt egymástól elválasztani nem lehet, ismét örömdetes fölvirágzásra jut. — Ezután az elnökség az 1897-98-ik évi működés főbb mozzanatait a következőkben terjesztette elő: A császári vagyona készpénzben 2623 forint 95 krajczárból áll. A jövő évi költségvetés 2000 forint. Végül elnökké ismét egyhangulag ifju Raubauer Károlyt választották meg, hasonlóképp újra megválasztották a most kilépett 8 rendes és 6 póttagját a választmányok.

Szállítások. A budapesti kereskedelmi és iparkamara irodájában a következő pályázati hirdetmények tekinthetők meg. Budapesti székesszáróros tanácsa a kórházak kenyér, zsemlye és szarvas sütemény szükségletének, a temetők gyepféltátrágya és homokszükségletének a szállítására, valamint a mentőegyesület üléstermének a kibővítésével

járó építőmunkálatok biztosítására, a magyar királyi dobányjövődék központi igazgatósága 30.843 forint értékű szárítóház építésére, a bolgár kormány 1000 miniszteriumi palota építésére, a magyar királyi államvasutak igazgatóságáé, kőolaj, halmájolaj, lenolaj, szerpentinolaj és lenolajkenyér, a magyar királyi államvasutak gépgyáráé kenő és égő anyagok szállítására, a kalocsai királyi ügyészsége kőolaj és tőzgepor szállítására, a rumán kormányé hátiböröndök és jelvény-paszományok szállítására, a spanyol kormányé 50.000 kilogramm réz, 10.000 darab távirda-rúd, 40.000 távirdavezetékhez való porcellán elszigetelő és löporgyártáshoz való anyagok és félgyártmányok szállítására, a belga kormányhatóságoké utáépítés, burkolás és villanyberendezés eszközésére, a polai császári és királyi katonai szertáré fémanyagok, kötélneműek, kefék és olivalaj szállítására, a magyar királyi honvédségi és a császári és királyi katonai hatóságoké kenyér, zab, lőtápszücskeglet, valamint buza és rozs szállítására, a budapesti helyőrségi közétkezési bizottságának élelmiszerek szállítására, a császári királyi szabadalmazott déli vaspálya társaságé, talpfák szállítására, a kereskedelemügyi magyar királyi miniszteré kavics szállítására.

Fizetés megszüntetések. A bécsi Creditoren Vereín a következő fizetésmegszüntetéseket közli; Fried Mór Tiszapolgár, Singer Sámuel Zágráb, Weisz és Klein Budapest, Tolnai D. Szeged, Krámer Vilmos Kolozsvár, Staufflin Antal Fiume, Polacsek és Wiesenberger Miskolcz, Szabó János Nagy-Kálló.

Kőbányai sertésüzemelés, szept. 29. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli sulyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm sulyban) — krajczárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 53—53¹/₂ krajcz. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő sulyban) 53¹/₂—54 kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő sulyban); 54—55 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli sulyban) 52¹/₂—53 krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) 52—52¹/₂ krajczárig Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 51—52. — krajczárig. Sertésüzemelés: 1898. szept. 27. napján volt készlet 4751 darab, szept. 28-án felhajtott 583 db, szeptember 28-án elszállított 324 darab, szeptember 29-ére maradt készletben 47810 darab. A hizott sertés üzletirányzata csendes.

Budapesti konzum-sertésüzemelés, szept. 29. A ferenczvárosi petroleum raktárnál levő székesszárósi konzum-sertés vására 1898. szept. 28-án érkezett 676 drb. Készlet 350 darab, összes felhajtás 1026 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 58 drb., elszállítottan maradt 446 drb. Napi árak: 120—180 kilós 51—54. — kr, 220—280 kilós 52—54 krajczár, 320—380 kilós 52—53¹/₂ kr, öreg nehéz — krajczár, malacz 40—45 krajczár. A vásár hangulata lanyha volt.

Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár, szept. 29. (A budapesti közvágóhid és marhavásár igazgatóság jelentése.) Felhajtott: 304 darab, ugymint: jármos ökör első minőségű 34 darab, közép 93 darab, fejős tehén: tarka 154 darab, bonyhádi 22 darab. Tenyészbika 1 darab. Jármos ökrök és fejős tehének mérsékelt kereslet mellett változatlan árakon kerültek forgalomba. Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör 325—355 frt páronként. Jobb minőségű jármos ökör 24—27.50 frt métermázsánként élőszámban. Fejős, tehénekért és pedig: Tarka, kevert származásu tehén 70—120 forintig, bonyhádi tehén 120—170 forintig darabonként.

Budapesti vágómarhavásár, szeptember 29. (A budapesti közvágóhid- és marhavásár-igazgatóság jelentése.) Felhajtott 3292 darab nagy vágómarha, nevezetesen: 479 darab magyar és tarka ökör, 544 darab magyar és tarka tehén, 1835 darab szerbiai ökör, 252 darab boszniai tehén, 62 darab bika és 120 darab bivaly. Minőség szerint 418 darab elsőrendű hizott, 2389 darab középminőségű és 435 hizott ökör. Az 1000 darabbal kisebb felhajtás következtében vágómarhában a vásár irányzata élénk volt s az árak általánosságán 1 forinttal emelkedtek. Silányabb minőségű magyar ökröknel, minthogy a felhajtás nagy része ilyen volt, egyes esetekben nem lehetett magasabb árakat elérni, de ha jobb minőségű hizott ökör lett volna a vásáron, ilyenekért 2—3 forinttal is magasabb árakat fizettek volna, mint a mai legmagasabb jegyzés. Következő árak jegyeztettek: hizott magyar és tarka ökör, jobb minőségű 30—32 forintig, hizott magyar és tarka ökör, középminőségű 25—29 forintig, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 24—26 forintig, jobb minőségű magyar és tarka tehén 20—30 forintig, magyar tehén középminőségű 20—30 forintig, szerbiai ökör, jobb minőségű 24—30 forintig, szerbiai ökör középminőségű 20—23 forintig, szerbiai bika 22—30 forintig, szerbiai bivaly 16—20 forintig. Métermázsánként élőszámban.

Budapesti szurómarhavásár, szeptember 29. (A budapesti közvágóhid és marhavásár igazgatóság jelentése.) Felhajtott 541 darab belföldi, 60 darab növendék élő borju, 36 darab belföldi. — A vásár hangulata vontatott volt. Jegyzett árak: Élő belföldi borju 30—46 forintig, kivételesen 48 frtig, növendék borju 18—22 frtig, öltött belföldi borju 50—70 forintig.

Bécsi szurómarhavásár, szeptember 29. A mai vásárra felhozott 3668 darab borjut, 2578 darab élő sertést, 876 darab öltött sertést, 648 darab öltött juhot és 57 darab bárányt. Az irányzat barátságos. Jegyzések: Öltött borju 44—60 kr., I. minőségű 00—00 kr., élő borju 34—40 kr., elsőrendű 42—48 kr., fiatal sertés 35—47 kr., öltött nehéz sertés 52—58 kr., elsőrendű süldő 45—54 kr., öltött juh 28—38 kron kilónként.

Bécsi juhvásár, szeptember 29. A mai juhvásáron a felhajtás 4580 darab juh volt. A vásár hangulata igen bágyadt volt. Árak páronként: kiviteli juh 19—22. — forint, selejtes 14—17 forint páronként.

Pénzügy.

Osztrák-magyar bank. Az osztrák-magyar bank főtanácsának mai ülésében bejelentették, hogy a császár és király ő felsége a főtanácsnak folyó hó 14-én kifejezett részvényt nyilatkozatáért legmagasabb köszönetét nyilvánította. A megdícsőült Erzsébet császárné és királyné ő felsége emlékére Ausztriában és Magyarországon létesítendő szobrokra egyenlő összegeket szavaztak meg. Ezután a főtanács a vezértitkár jelentése alapján a váltóárfolyamok állásával, a pénzpiac helyzetével és a monarchia jelenlegi gazdasági viszonyaival foglalkozott és úgy találta, hogy ez idő szerint, az adómentes bankjegytartalék csekély volta dacára, a kamatláb emelésének szüksége nem forog fenn.

Az államvasutak fölősege. A magyar királyi államvasutak igazgatósága szeptember hó 26-án 500.000 forintot szállított be pénztári feleslegeiből a magyar királyi központi állampénztárba. A folyó évi beszállítás összege 9.200.000 forint.

Sorsolás.

Magyar királyi osztálysorsjáték. A mai húzáson a következő számokat húzták ki: 5000 koronát nyertek: 92748 54977. 2000 koronát nyertek: 43574 94198 11060 41698 38069 53022 75856 99098 45020 63282 9817 97274 99026 40221 45510 10936 41334 24457 17487 16021 21637 69469 73477 2870 49720 82684. 1000 koronát nyertek: 68893 43037 58234 23105 97536 96384 58990 61638 77646 56034 41337 24527 79305 84528 30068 66326 80072 37579 11430 5986 60440 52143 33300 67935 93763 98811 848E9 39924 22546 2896 36107 42721 64196 31918 4044 9727 25946 64548 91652 39371 26538 95308 72464 20836 54649 79920 17153 42240 38508 31657 28679. 500 koronát nyertek: 94394 22737 7593 46922 16820 43620 40944 67886 65585 98865 24939 82786 44367 35977 78010 51227 27814 73038 26453 47179 92291 44883 21387 8786 47149 22655 42798 32186 9588 27549 24072 21478 28112 97805 80905 93707 66089 85402 76457 58904 10062 27748 10878 32596 12940 77134 89557 15389 27790 63783 50410 75492 18743 98127 63318 27462 57329 35116 67381 63464 84853 79955 26606 26501 25445 41513 37365 79837 45663.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, szeptember 29.

Ezek a mostani szeptemberi határidőüzlletek csak nem akarnak — amint minden jónevelésű terminushoz illik — természetes halállal kimulni, jóllehet, hogy a forgalmi „kor legvégső határáig” is eljutottak már. Ugy látszik doronggal kell majd agyonütni e szívsó életű ügyleteket. Tegnap már rájuk adtuk az utolsó kenetet, leborítottuk lepedőalaku azemfödéllel porhüvelyüket és íme ma megint kapálóznak hatványozott erővel, mintha csak most gyürkőznének neki a végső kirohanáshoz. A határidőpiacra ugyan már felvette a „néhai” nevet a szeptemberi buza, rozs s zab és ott csakugyan csend és nyugalom honol, mintha „halott volna a házánál.” Megszakadt az üzlet teljesen. Nagy pousa állt be az utolsó hetek küzdelme után.

De azért — főleg ami a búzát illeti — még nagyszámu tételek nincsenek rendezve. Ma is kolosszális mennyiségeket mutattak be és igen jelentékeny amaz áru összesége, amelyre nézve a tőzsdébiróság ítéletét provokálták. Fennállása óta a börze nem mondott egy nap ennyi szakértői véle-

ményt, mint ma. C tizenátusban tárgyalt a tőzsde választott bírósága déli 12 órától délutáni négy óráig. A következőkben adjuk a mai ítéletek pontos jegyzékét.

Table with columns: Sorozás, Szállító, Átvérő, mennyiség minitása, Ár, Művelő. Lists various commodity transactions like '1000 buza', '4000 zab', etc.

Élénk kíváncsisággal várjuk már most, hogy mi történik azokkal a tételekkel, amelyeket a börze-bíróság ma visszautasított és amelyek helyettesítésére az eladók nem szolgálhatnak más áruval, továbbá azokkal, amelyeket egyáltalában nem szállítottak. Mert ilyenek is vannak még bővíben. Meg lehet egyébként, hogy a dolog kiegyenlítődik a bíróság igénybevétele nélkül, ámbar az eladók egy része mereven ragaszkodik a sokat emlegetett piaci árhoz, amiről persze a haussisták hallani sem akarnak. Érdekes, hogy a contremine egy része, amely sem nem tud, sem nem akar szállítani, hogy kikerülje a bianco-eladás ódiomát prezentál oly árut, amelyről meg van győződve, hogy nem felel meg a követelményeknek. Elhetnek azonban így azzal az argumentummal, hogy kötelezettségeiknek meg akartak felelni, de az árut visszautasították. Csak aztán fogamatja legyen e „stikli“-nek.

A mai fizetben ugy a készáru, mint a határidőpiacon kevés forgalom volt, egyenlegként alig változott árak mellett.

Előfordult készára-eladások.

Table listing commodity transactions with columns: Mennyiség minitása, Ár, Művelő, Határidő, Ár, Művelő. Includes items like '1000 buza', '400 zab', etc.

Gabonaforgalom:

1898. szeptember 28.

Table showing grain trade statistics with columns: érkezett méter mázsa, elszállított méter mázsa. Lists items like 'Dunából', 'rozsából', etc.

Raktárállomány:

Table showing warehouse stock with columns: Készlet, Raktár, Előző nap. Lists items like 'Buza', 'Rozs', 'Árpa', etc.

Hivatalos készárjegyzések.

Table of official commodity prices with columns: Ár, Művelő, Határidő, Ár, Művelő. Lists items like 'Buza', 'Rozs', 'Árpa', etc.

Hivatalos határidőjegyzések.

Table of official forward commodity prices with columns: Ár, Határidő, Ár, Művelő. Lists items like 'buza', 'rozs', 'zab', etc.

Előfordult határidőkötések.

Table of forward commodity contracts with columns: Ár, Határidő, Ár, Művelő. Lists items like 'buza', 'rozs', 'zab', etc.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, szeptember 29.

A mai tőzsdén lényegesen kedvezőbb hangulat uralkodott. A spekuláció azt hiszi, hogy Bécsben a kiegyezés első olvasására kerül és ezzel maga a kiegyezés is létrejöhet valamelyes formában. Emellett a külföldi tőzsdék is magasabb jegyzéseket jelentettek, ami főleg nemzetközi papirokra volt befolyással. A helyi értékek piacán villamos és közúti vasut jó keresletnek örvendett és árfolyamuk jelentékenyen emelkedett. Az irányzat a délután folyamán kevésbé gyengült a nap folyamán végbement realizációkra.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 380.— 378.25, Jelzálogbank 244.—243.75. Leszámitoló bank 255.25. Osztrák hitelrészvény 353.45—351.80, Osztrák-magyar államvasut 349.—347.75, Közúti vaspálya 374.—371.75, Villamos vasut 233—232.25, Rimamurányi 252.25—252, Általános köszénbánya 88.25 forintot kötetett.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Kereskedelmi bank 1415, Salgótarjáni kőszén 610.—609.—, Közúti vasut 375.75—373.50, Villamos vasut 234.—232.50, Magy. hitelrészvény 380.—378.80, Magyar leszámitoló-bank 256.25—255.25, Magyar jelzálogbank 244.—, Rimamurányi 253.—252.—, Osztrák hitelrészvény 353.30—352.30, Osztrák-magyar államvasut 349.—348.—, Földtehermentesítés 96.30, Drasche 331, Aszfalt 209—207, Általános köszénbánya 89—88.25, Ganz 2170—2165 forintot.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.50—2.— forint, 8 napra 4.—5.— frt, október utóljára 7—8 forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table of closing prices for various commodities and securities, including Magyar aranyjárdék, Magyar koronajárdék, etc.

Az utótőzsde gyengült.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table of closing prices for various commodities and securities, including Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, etc.

TERMÉNY- ÉS ARUTŐZSDEK.

Budapest, szeptember 29.

Terményfizetben ma nem volt üzlet. Az irányzat nem változott.

Hivatalos jegyzések.

Table of official commodity prices for various goods like 'Borsó', 'Szalonna', 'Szálló', etc.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, szept. 29. A vásári forgalom: Husnál a forgalom élénk, árak szilárdak. Baromfi-nál élénk, árak szilárdak. Halban lanya, árak szilárdak. Tej- és tejtermékek... Zöldség-nél élénk. Gyümölcsnél lanya, árak szilárdak. Fűszereknél csendes. Időjárás: borult, esős. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek...

Szesz.

Budapest, szeptember 29. Irányzat változatlán. Kontingens nyersszesz Budapesten 19.25-19.50. Finomított szesz nagyban 55.25-55.75. Finomított szesz kicsinyben 56.-56.25. Élesztő-szesz nagyban 55.75-56.-, élesztő szesz kicsinyben 56.25-56.50. Nyersszesz adózva nagyban 54.25-54.75. Nyersszesz adózva kicsinyben 55.-55.25. Nyersszesz adóztalan (exknt.) 15.-15.25. Denaturált szesz nagyban 21.50-22.- Denaturált szesz kicsinyben 22.25-22.50. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül, ab vasút Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, szept. 29. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra 20.70 forintont kelt el. Zárlat-jegyzés 20.40-20.70 frt.

Prága, szept. 29. Adózott tripló-szesz nagyban azonnali szállításra 55.25 forintont kelt, Adóztalan szesz 19.- forintont kelt el azonnali szállításra.

Trieszt, szeptember 29. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenként nagyban szeptember-decemberi szállítás 12.-12.25 forint.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, szeptember 29. A mai határidők a lanya newyorki jegyzések dacára szilárd irányzatot követtek, de üzlet alig volt. Köttetett: buza 6szre 8.80-8.83, buza tavaszra 8.59-8.62-8.61,

zab 6szre 5.85-5.90, tengeri szept.-októberre 5.60, tengeri május-juniusra 4.78-4.79

Hivatalosan jegyzetelt:

Buza tavaszra 8.66-8.67, buza 6szre 8.89-8.91, rozs 6szre 7.55-7.57, rozs tavaszra 7.31-7.33, tengeri május-juniusra 4.78-4.79, tengeri szeptember-októberre 5.58-5.60, zab 6szre 5.70-5.72, zab tavaszra 5.91-5.92, repce szeptemberre 12.55-12.65 forintont.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, szeptember 29. A mai tőzsdén szilárdabb irányzat uralkodott, főleg azért, mivel a prolongáció be van fejezve és a külföldi tőzsdék magasabb árfolyamokat jelentettek. Hitel-, államvasuti és alpesi bányarészesvények emelkedtek. Az üzlet folyamán gyengülés állott be.

Az előtőzsdén: Osztr. hitelrészesvény 351.75 353.50, Anglo-bank 155.50, Union-bank 292.50, Osztrák-magyar államvasut 347.75-348.75, Déli vasut 73.50-74.-, Dunagőzhajózási 458-454.-, Török-dohány 129.50, Alpési bánya 167.50-170.-, Fegyvergyár 204.-204.50, Tramway 511.50-512.50, Prágai vasipar 762.-776.-, Májusi járadék 100.80, Német márka 58.87.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészesvény 352.37, Anglo-bank 155.25, Bankverein 263.-, Union-bank 293.-, Länderbank 222.75, Osztrák-magyar államvasut 348.-, Déli vasut 73.62, Elbe-völgyi vasut 260.50, Észak-nyugoti vasut 243.-, Török dohányrészesvény 129.-, Alpési bánya 169.75, Májusi járadék 100.75, Török sorsjegy 58.30, Német márka 58.88 forintont.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyzetek: 4-20%-os papírjára 100.75, 4-20%-os ezüstjára 100.65, 4%-os osztrák aranyjára 120.85, Osztr. koronajáradék 101.-, 1860. sorsjegy 140.75, 1864. sorsjegy 195.-, Osztrák hitelsorsjegy 199.25, Osztrák hitelintézeti részesvény 352.50, Angol-osztrák bank 155.-, Union-bankrészesvény 294.50, Bécsi Bankverein 262.75, Osztrák Länderbank 222.-, Osztrák-magyar bank 904.-, Osztrák-magyar államvasut 348.25, Déli vasut részesvény 73.50, Elbe-völgyi vasut 260.-, Dunagőzhajózási részesvény 452.-, Alpési bányarészesvény 170.25, Dohányrészesvény 128.75, 20 frankos 9.53 1/2, Császári kir. vert arany 5.69, Londoni váltóár 120.15, Német bankváltó 58.85, Tramway 512. Az irányzat tartózkodó.

Bécs, szeptember 29. A déli tőzsde zárlata után jegyzetek: Osztrák hitelrészesvény 352.25, Magyar hitelrészesvény 379.50, Anglo-bank 155.25, Bankver. 263.-, Union-bank 294.50, Länderbank 222.50, Osztr.-magyar államvasut 348.12, Déli vasut 73.50, Elbe-völgyi vasut 260.50, Északnyugoti vasut 242.75, Török dohányrészesvény 129.50, Rimamurányi

251.75, Alpési bánya 170.75, Májusi járadék 100.75, Magyar koronajáradék 98.05, Töröksorsjegy 58.50, Német márka azonnali szállit. 58.88 forintont.

Frankfurt, szeptember 29. (Zárlat.) 4-20%-os papír-jára 85.15, 4%-os osztrák aranyjára 102.40, 4%-os magyar aranyjára 101.35, magyar koronajára 98.30, osztrák hitelintézeti részesvény 298.15, osztrák-magyar bank 765.50, osztrák-magyar államvasut 294.85 déli vasut 65.75, bécsi váltóár 169.72, londoni váltóár 204.08, Párisi váltóár 80.70, bécsi Bankverein 223.50, Union-bank részesvény 289.50, villamos részesvény 134.-, alpési bányarészesvény 143.-, 3%-os magyar arany-kölcsön 68.50, 4-20%-os ezüst-jára 85.10. Az irányzat szilárd.

VIZÁLLÁS.

- Szeptember 29-én. -

Table with columns: Folyó, Vizmérés, Vizálás, Áradás, Folyó, Vizmérés, Vizálás, Áradás. Lists water levels for various rivers like Tisza, Danube, etc.

Islek magyarázat: * = Jéges víz; + = 0 felett; - = 0 alatt < = Áradt; > = apadt; ? = kétséges. Megjegyzések: Egész országra kiterjedő esőzés volt. Maximum Dronkván 29 mm. Az esőzés következtében a mellékfolyókón némi kis áradás mutatkozik. A főfolyók vizszintváltozása jelentéktelen. Gázlók mélységek: Orosvári 160 cm., Körtvélyesi 160 cm., vaikai felső 155 cm., alsó 160 cm., remetei 145 cm., lipóti felső 150 cm., alsó 160 cm., ásványi 160 cm., varjasi 145 cm., bajcsi 145 cm. a vizmélység. Tegnap érkezett távirat szerint a nagy-bajcsi gázlóban 110 cm., mai távirat szerint Kis-Bartánál 90 cm. a vizmélység.

A szerkesztésért felelős: Kálnoky I. h. szerkesztő.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. szeptember 29-én.

Large table with multiple columns: Állampapírok, Záloglevelek, Elsőbbségek, Részvények, Bankok, Takarékpénztárak. Lists various financial instruments and their prices.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Kiadóhivatal:

Előre fizetendők készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ post-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Czálszerű az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélbe könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK AZ ORSZÁGOS HIRLAP

észére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker. József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Tárnok-utca 22. özv. Balasovits György névű üzlete.
II. „ „ József-körút 7. sz. alatt Eisenbach Vilmos.
IV. „ „ Kecskeméti-utca 14. sz. Szántó Márk.
IV. „ „ Parisch-bazár Déval József.
IV. „ „ Petőfi-tér 3. szám Nemetsk A. J.
V. „ „ Nagykorona-utca 20. sz. Löwinger Gyula.
V. „ „ Doroftya-utca 13. sz. Well Vilmos.
V. „ „ Váci-körút 6. szám Korona Janka.
V. „ „ Lipót-körút 22. szám Wollák Zsigmond.
VI. „ „ József-körút 54. szám Breuer Móvéc.
VI. „ „ Jendrassy-ut 48 szám Bohoczky Ilona.
VII. „ „ Erzsébet-körút 50. szám Heisler Rózsa.
VII. „ „ Erzsébet-körút 7. szám Freund J.
VIII. ker., a Nemzeti színház bérk. Sopronyi V.

Apró hirdetések 20 krajczáron alól nem közöltetnek.

„Poste-restante“ hirdetések bélyegilletékesek.

LEVELEZÉS.

Egy csinos barna kis lány szörrelőzés czéjából levelezni óhajt egy intelligens szellemes fiatal emberrel.
Pistike Ha látod, miként szorongatom magammal hozott költeményeid és naponta hányszor olvasom, el megcsókolnál és mondanád mégis szeret.
Szerelem. Minden a legnagyobb rendben van, igen boldognak érzem itt magam.
Sanyika Te igazán édes ember vagy.
Ard 66. Örömmel láttam kedélyed javulását.
Szarkos. Szeretnék tudni legfőbb köszönetem.
Angelika. Roppant sajnálom, hogy tegnap nem láthattalak.

HÁZASSÁG.

Igen jó és biztos állású 28 éves fiatal ember szeretne megismerkedni egy komoly, intelligens fiatal leánnyal.

ÁLLÁST KERES.

Kereskedelmi szakmában elismert sikerrel végzett kisasszony keres irodai állást.
Egy szöveggel áthuzott újság igen éles áron helyezhető kiadásra.

Korrektornak ajánlok fővárosi vagy vidéki magyar napilaphoz, esetleg nagyobb nyomdába egy ezen szakmában teljes jártással bíró intelligens fiatal ember.

Kiszolgált honvédörnmester az összes irodai munkákban jártas, szép kézírással, gyors fejszámoló, alkalmas irodai vagy raktárnoki állást keres.

Filami hivatalnok szeretne délutáni szabad idejére irodai foglalkozást nyerni, elvállal cihenő munkát is.

Jrodista, gyönyörű szép írással, szerény feltételek mellett irodához ajánlik. Elvállal esetleg házon kívüli irasbeli munkát is.

Kisasszony, időn át alkalmazva volt és az összes munkálatokban jártas, állást keres.

Kereskedelmi akadémiát végzett bankhivatalnok, ki már önállóan vezetett bankot, állást keres szerény feltételek mellett.

100 koronát adok annak ki, nekem hivatalozóitai vagy pénzbeszedői állást szerez előkelő nagyobb intézetnél.

Ökleveles óvónő, kinek jó gyakorlata van és kétéves órák adására, esetleg félnapra ajánlik.

A gazdasszonyi teendőkhöz igen jártas özvegy-asszony, ki igen jól főz, gazdasszonyi állást keres.

Fiatal hölgyek mellé társalgóúrnok, vagy felolvasóúrnok, esetleg elemiiskolába járó leánykák mellé nevelőúrnok.

Joghallgató keres nagyobb ügyvédi irodába állást.
Zanítójelölt ajánlikozik házi tanítónak intelligens családban, ki a téren nagy jártással bír.

ÁLLÁST KAPHAT.

Ügyes ügyvédök állást nyerne. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

Pénztárnoknő, ki már ily minőségben alkalmazva volt, volt egy nagy fizetésben, 300 frt óvadékkal fejezték.

OKTATÁS.

Franczia órákat ad tanárjelölt, ki több évet Párisban töltött.

Számítási órákat óhajtok venni kereskedelmi végzettségűtől.

Zongora-órákat szerény díjazás mellett ad házában, vagy házon kívül gyakorolt zongora tanítónő.

Czimbalom-tanítónő ajánlikozik, tanít a legkisebb tünőbb tanmód szerint.

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

A fagyományos, valamint Angyalbőrdőn Szent László-úton és Petneházy-utczában, néhány telek jutányos áron eladó.

Rákos-Palotán a Széchenyi-telep, illetőleg az új vasút közvetlen közelében egy négyszögű nagysága ölenként 3-25, telek jutányos ár eladó.

ELADÁS.

Vaskereskedés, csinosan berendezve, élénk forgalmu helyen, nagyobb vállalat végett, olcsón eladó.

Egy bronzszinű bársonyruha, egészen új, minden elfogadható áron eladó.

Elegáns menyasszonyi ruha olcsó áron eladó Czim a kiadóban.
Ujpesten, a piaczer legteljesebb forgalmu helyén egy fúszerezlet, pálinka-, sör- és borengedélyely más vállalat mint eladó.

VÉTEL.

Magyar Compass 1873-1883-iki évfolyamai megvételre kerestetnek.

Egyenruha, a kiadóhivatalban.

Kaszniált előszoba-szekrényt keresek megvételre.

Jstálló két lóra kerestetik.

Kerekpár, kitérő turagép, alig használt, eladó.

KIADÓ SZOBÁK.

Olcsó butorozott szoba kiadó.

Teljes ellátást kaphat két fiatal ember a jövő tanévre egy tisztességes izr. családnál.

Igen szép butorozott szoba teljes ellátással kiadó.

Elegáns utcazi szoba a József-téren, fürdőszoba használatát kiadó.

LAKÁS KERESTETIK.

Jóforgalmu palinkamérés kerestetik megvételre, lehetleg munkás vidéken.

A Kerepesi-úton egy kényelmes 2-ablakos utcazi szoba kiadó.

Első emeleti utcazi szoba, csinos butorizzal, külön bejárattal kiadó.

SZOBÁK KERESTETIK.

Intelligens családnál lakást esetleg teljes ellátást is kaphat olcsó ár mellett egy tisztességes nő.

Képcsőházba nyíló szobát keres egy fiatal ember a József-körúton.

Csinosan butorozott képcsőházba nyíló szobát keresek a József-körúton.

KIADÓ LAKÁSOK.

Kiadó lakás a Nagymező-utczában, mely áll 2 utcazi, egy udvari szoba, előszoba.

Két külön bejárattal lakás az V. kerületben Vadász-utczában.

KÖNYVEK.

Jó franczia regényeket szeretnék venni könyvtáram berendezéséhez.

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egylett helyiségnek, vivőteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas helyiség 1-ső emeleten.

Nagy bolthelyiség a József-körút legnagyobb forgalmu helyén kiadó.

KÜLÖNFÉLE.

Röngöses, kedtségnél vegyen 30 krért Réthymon, szép, okos fiúcska jószívű családnak örökre adatik.

Sussimp, csodálatos „Fritzi” penzio (családiház.) Kellemes tartsatás helyén, szép sziget-klimában.